

Št. 117

**FEBRUAR
2016**

Časopis za brezdomstvo
in sorodna socialna vprašanja

1 EUR

Polovico dobi prodajalec.

Številka prodajalca:

KRALJI ULICE

Odgovorna in izvršna urednica:

Mirjam Gostinčar

Tehnični urednik in oblikovanje:

Chris Hartke

Uredniški odbor:

Bojan Dekleva, Luna Jurančič Šribar, Jean Nikolić

Sodelavci uredništva:

Tomaž Golob, Gregor B. Hann, Jakob Harisch, Jurij Kunaver,

Barbara Jozelj, Žiga Novak, Senko Juričič, Nina Stepanovič

Grafična zasnova:

Karlo Medjugorac

Lektoriranje:

Mojca Pipan

Ilustracije:

Janne Karlsson, Nik Knez - posthumno, Janez Kompare, Laura Ličer,

Damjan Majkič, Lea Artist Mihalič, Severa, Tjaša Žurga Žabkar

Fotografiji na ovitku:

Nada Žgank

Tisk:

Tiskarna Vovk

Izdajatelj:

Društvo Kralji ulice ISSN 1854-2654

Cena časopisa v ulični prodaji je 1 EUR.

V primeru pošiljanja časopisa po pošti je cena enega izvoda 2 EUR.

Letna naročnina za organizacije v Sloveniji znaša 24 EUR,
v tujini pa 48 EUR.

Naslov uredništva:

Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana

Telefon: 059 022 503

E-pošta: info@kraljiulice.org

Spletna stran: www.kraljiulice.org

Transakcijski račun za prostovoljne prispevke:

SI56 0510 0801 2105 010 odprt pri ABanki Vipava d. d.

SMS-KOMENTARNICA:

030 323 306

PRAVILA PRODAJE ČASOPISA KRALJI ULICE

Ker želimo, da bi časopis Kralji ulice lahko prodajalo čim več ljudi in da bi dosegel čim širši krog bralcev, je pomembno, da vsi skupaj skrbimo za njegov dober ugled. Ko prodajalci prodajajo časopis Kralji ulice, namreč ne predstavljajo le sebe, pač pa celoten projekt Kralji ulice. Doslej so bili naši prodajalci v javnosti zelo dobro sprejeti in so mnogi kupci pohvalili njihov pristop. Zelo si želimo, da tako ostane tudi v prihodnje, zato prodajalce in prodajalke prosimo, da se držijo spodnjih pravil in tudi svojega občutka o tem, kako časopis Kralji ulice še bolj približati našim bralcem.

1. Časopis prodajam na miren in nevsiljiv način.
2. Drugim prodajalcem časopisa izkazujem spoštovanje in se zavedam, da imajo ravno tako pravico do prodaje časopisa kot jaz.
3. Z drugimi prodajalci se miroljubno dogovarjam tudi glede lokacije prodaje.
4. Morebitne nesporazume rešujem na miroljuben način.
5. Med prodajanjem časopisa ne uporabljam alkohola in/ali drugih drog.
6. Časopis prodajam po njegovi ceni in kupcev ne zavajam.
7. Med prodajo časopisa ne beračim.
8. Spoštujem odločitev kupca glede nakupa časopisa.
9. Med prodajo imam uradno izkaznico društva na vidnem mestu.

Če se prodajalec ne drži pravil prodaje, je na to najprej opomnjen s strani strokovnega delavca, potem pa lahko začasno ali trajno izgubi pravico do prodaje časopisa Kralji ulice. Prosimo kupce, naj nam v uredništvo sporočijo morebitne kršitve zgornjih pravil! Zbiranje prispevkov za ponatis časopisa ni aktivnost društva, ampak je poskus zavajanja kupcev!

PROJEKT PODPIRAJO:

Mestna občina Ljubljana – Ministrstvo za zdravje

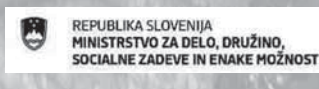
Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti – FIHO

Od januarja 2007 je časopis Kralji ulice

član mednarodne mreže cestnih časopisov (INSP).

Mnenja avtorjev prispevkov

ne odražajo vselej mnenj uredništva.

Uvodnik:

FEBRUAR

foto: osebni arhiv

Februar – svečan –, mesec veselja in ljubezni ter Prešernovih nagrad. Najprej pa nekaj o ameriški *iznajdbi* valentinovo. Na ta dan, 14. februarja, ima žena mojega sorodnika rojstni dan. Takih je še mnogo. Jaz pa pravim, da imaš, ko se zaljubiš, nov rojstni dan.

Ali je zaljubljenost res psihoza, kot menijo psihiatri?

Kadar sem se sama »obsesivno zatrapala«, sem trpela, hkrati pa me je nosilo 3 metre nad tlemi in večkrat tudi pokosilo. Bila sem hkrati srečna in nesrečna. In to, če je bila zaljubljenost obojestranska ali pa enosmerna. Nekateri za ljubezen naredijo vse. Najhuje je, da drugemu ne puščajo osebne svobode, da so ljubosumni, da si te lastijo in te za povrh še finančno izkoriščajo ali celo tepejo. Tudi če nimaš otrok, je ljubezen lahko lepa. Poleg partnerja se posvetiš hobijem, prijateljem, potovanjem ...

Moški so z Marsa, ženske pa z Venere. Obstaja knjiga s tem naslovom, ki je še nisem prebrala, in mislim, da so lansko leto v nekem gledališču pripravili predstavo z istim naslovom. Menim celo, da se prava ljubezen zgodi samo enkrat. Moški pridejo in gredo, tisti pravi pa ostanejo v srcu. V tem primeru partnerjev ne loči niti revščina, niti laži, niti bolezen. Če sta drug drugemu v preteklosti dajala tako psihično kot finančno in si stala ob strani ..., ne bosta šla nikoli narazen. Nisem svetovalka za osebne odnose, niti psihoterapevtka, zato si ostalo raje preberite v kakšnem romanu ali časopisu.

Kaj pa karnevali, beneške maske, kurenti, pust hrust širokih ust, le da je pri nas bolj suhih ust? Včasih smo kot otroci hodili od hiše do hiše, se veselili bombonov in peli, zdaj pa je vse to postala tržna niša ali pa »fehtanje« odraslih oseb. No, saj ne pravim, da na vasi, kjer smo bolj povezani in se nekako tudi bolj poznamo, ni več izvirno napravljanih otrok. Včasih veš celo, iz katere hiše so. Moj sosed, 88-letni gospod, mi je povedal, da v davni preteklosti takega običaja ni bilo, ker je vladala revščina. Tedaj niso poznali našemljenih oseb. Bila je vojna in takoj po vojni si ljudje še niso opomogli.

Za konec naj povem še nekaj o 8. februarju in Francetu Prešernu, ki je napisal Zdravljico. Vse do danes celo gospodu Avseniku ni uspelo napisati nove. O tem ne bom razpravljala, bom pa o nagradah. Menim, da si jih zasluži še marsikateri delavec na nekulturnem področju, ki dela 40 let ali več in ni skoraj nikoli na bolniški, je pa nadpovprečno produktiven. »To so že druge nagrade,« boste rekli. V OŠ sem imela najboljšo razredničarko in hkrati profesorico slovenščine, ki je pri pouku dejala, da moramo vsi znati naštetati aktualne Prešernove nagrajence. Njihova imena so bila obešena na steni in tako je slovenščina postala moj najljubši predmet. Od umetnikov večkrat slišim, da je umetnost težak kruh. Tudi nekateri umetniki s(m)o karakterni težki. Kaj pa dejansko določa, da je nekaj umetnost? Imamo različne okuse in tudi zato morda nagrade ne pridejo vedno v prave roke.

Izmed več kot 400 »mladih znanstvenikov« iz celega sveta, so kemiki s šole Jurija Vege dosegli prvo mesto na svetovnem prvenstvu v kemiji. Dokazali so, da modrasov strup pripomore pri zdravljenju raka. To je znanost. Kaj pa subjektivno – tj. umetnost? Nagrajeni umetniki, denimo gledališki, se, ko dobijo nagrado, sprehodijo do mikrofona. Nekaterim se vidi, da so nagrade iskreno veseli. »Starim mačkom«, ki dobivajo te po tekočem traku, tako rekoč v ponovitvah, pa se ne ljubi izdavi ti sebe več kot hvala in na svidenje. Zakaj potem tak trud s predstavami? Dobiti nagrado je čast, a tudi breme, saj se od nagrajencev v bodoče pričakuje, da bodo pri svojem delu vedno dobri in bodo vselej naredili presežek.

Barbara Jozelj

Kazalo:

- 2 UVODNIK
- 3 TO SEM JAZ
- 5 NEVID(E)NA LJUBLJANA
- 6 PRAZNI PROSTORI, POLNE ULICE
- 8 KRIŽARJEVA KOLUMNA
- 9 TATU ZGODBA
- 10 SLIŠANJE GLASOV
- 12 NEKAJ CESTNIH
- 13 ANEKDOTE IZ PRODAJE
- 14 DOGODKI
- 17 SOL IN KOPER
- 18 ZGODOVINA BREZDOMSTVA
- 19 pOdpiram
- 20 GOSTUJOČI KOLUMNIST
- 21 KRALJICA IN KRALJICA
- 22 KRALJEVI RECENZOR
- 24 IZZA REŠETK
- 25 EHO IZ TOTEGA KONCA
- 26 MILOŠEV FOTOGRAFSKI KOTIČEK
- 27 GIACOMOV FOTO - KOTIČEK
- 28 BREZPLAČNE PRIREDITVE
- 28 ZGODBA O ...
- 29 SMS-KOMENTARNICA
- 30 RAZVEDRILLO

To sem jaz:

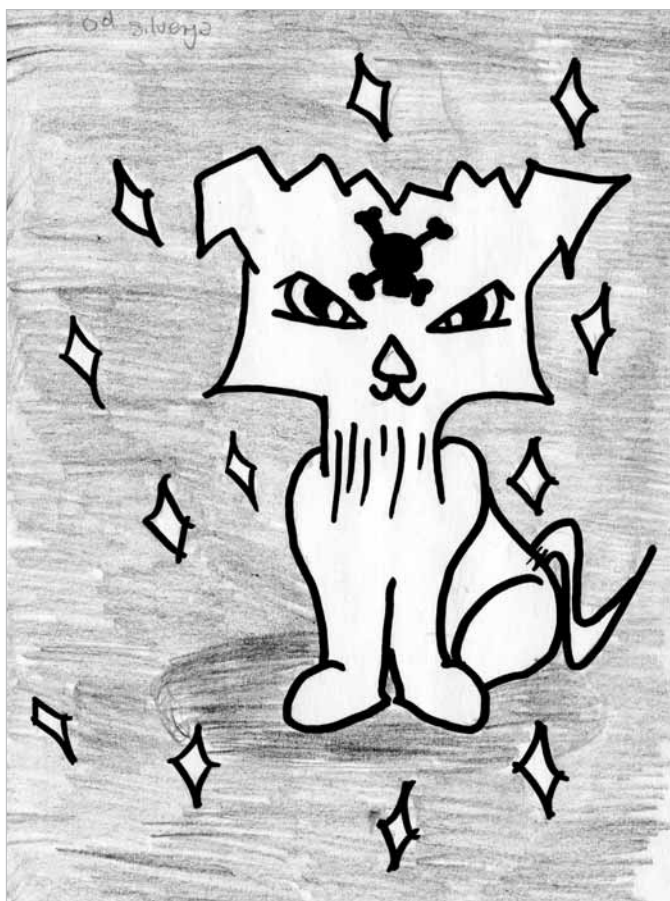
SLAVIŠA

foto: arhiv KU

Rojen sem 80. leta v manjšem mestu v Srbiji, Svetozarevem. Ko sem bil še zelo majhen, štel sem kaki dve leti, so se starši ločili in v času poteka birokratskih postopkov so me vtaknili v sirotišnico. Po kakem letu so me le dodelili starim staršem po materini strani, ki so skrbeli zame po najboljših močeh. Oba sta bila upokojena in 90. leta v Srbiji so bila težka. Vladala je huda inflacija, en dan si za penzijo še dobil hlebec kruha, drug dan že ne več. Zato je moje šolanje končano na 3. stopnji. Kasneje sem opravil tečaj za novinarja – za pisanje črne kronike. Kako ironično! Pri 12 letih sem se odločil sam poskrbeti za dodatni zaslužek, saj smo s težavo živeli. Na ulici sem prodajal bencin in cigarete in tako padel v slabo družbo, ki pa smo jo takrat, v pomanjkanju, vsi cenili. Ti tipi so imeli drage avtomobile, ovešeni so bili z zlatnino, vsega so imeli na pretek. Potem pa sem bil pri 19 letih mobiliziran. Po treh mesecih obuke, ko sem se za silo naučil držati puško in streljati, so me poslali na fronto na Kosovo. O tem lahko povem le to, da je vojna eno veliko sranje. V tem času so moji stari starši preminili, po njih sem skupaj s stricem podedoval stanovanje. Ker ni bilo prilike za normalen zaslužek, sem se podal s trebihom za kruhom. Najprej v Beograd, mesto, kjer lepo živiš le, če imaš zadosti pod palcem. Priučil sem se postavljanja zunanje izolacije, kar je bilo takrat dobro plačano delo. Potem sem šel naprej, v Berlin. Tam sem skupaj z brezdomci denar služil s prodajo plastične embalaže, težko sem preživel. Na cesti je veliko ljudi. Če prespiš na postaji, se ti lahko zgodi, da zjutraj ostaneš brez čevljev. Naslednja postaja – Pariz, kjer je za brezdomce še slabše poskrbljeno. Z mobilnim kombijem delijo sendviče in srečen si lahko, če kakega dobiš. Za skodelico kave sem moral pošteno obrusiti pete. Končno sem prišel v Ljubljano, kjer sem vsega skupaj dve leti. Vmes sem se zaradi bolezni moral vrniti v Beograd, saj tu nisem imel urejenega zdravstvenega zavarovanja. Ljubljana mi je všeč, zato sem se vrnil. Ljudje so sočutni in radi pomagajo, pogosto ti namenijo kak kovanec. V Beogradu bi denimo dobil zgolj batine, ljudje so preveč vročekrvni. Kakor koli, moji načrti se gibljejo v smeri iskanja primerne zaposlitve, želim pa tudi zaživeti kolikor toliko normalno življenje. Moj moto je: »Ne naredi drugim tistega, kar ne bi želel, da drugi naredijo tebi.« Imam pa jih sicer več na zalogi, odvisno od okoliščin.

MOJI NAČRTI SE GIBLJEJO V SMERI ISKANJA PRIMERNE ZAPOSLOTITVE, ŽELIM PA TUDI ZAŽIVETI KOLIKOR TOLIKO NORMALNO ŽIVLJENJE.

Kristjan

PREKLASTO SPOZNANJE O SAMOZADOSTNOSTI

HUDIČ MORA BITI LESEN,
TRD,
ZABIT V TEMO IN ZEMLJO.

MORA BELO ŽARETI,
MORA ŽIVETI,
SE BORITI
IN SE ZAVIJATI V MAVRICO.

HUDIČ SE MORA OGLAŠEVATI
IN SE RDEČE SMEJATI.

KOT RDEČA TELEGRAF ŠTANGA NA ROBU ŽITNEGA POLJA,
KO PO DEŽJU KONČNO POSIJE SONCE.

MODRO NEBO PA MOLČI,
KO VANJ TIŠČI
JEZIK.

KARMISS

Nočem sanjat'

Ne mor'm brat',
brez očal.

Ne mor'm stat',
ne da bi me držal'.

Ne mor'm jest',
če mi ne boste dal.

Ne mor'm srat',
če mi riti ne boste obrisal'.

Ne mor'm vas najt',
če me ne boste iskal'.

Ne mor'm pogrešat',
če vas ne poznam.

Neda Tuma

Absolut

Absolut je čuteč,
ti si dokaz,
brezosebno nesrečo
tí si odstranil.

Iva Tisa

NAPOJ ZA LJUBEZEN

POTREBO SVA IMELA,
DA LJUBLJENA SVA,
LJUBIM JAZ TEBE,
TI LJUBIŠ MENE.

LEPEGA DNE
SVA PA SPOZNALA,
DA TEŽJE NAMA JE
KOT PA OSAMA.

O, SEVEDA JE BILO
NUJNO TAKO,
DA LJUBIM JAZ SEBE,
POL ŠELE TEBE.

ZDAJ NAMA JE LEPO,
LJUBIM SE SAM,
TO JE POGOJ,
LJUBEZNI NAPOJ.

TOMAŽ VLAHOVIČ

NEVID(E)NA LJUBLJANA A SE GREMO?

To, da so ti naši pohodi nekaj inovativnega, že vsi dobro vemo. To, da vodiči na njih izhajamo iz sebe in svojih dogodivščin, tudi ni nič novega. Vendar pa se je pohod tokrat dotaknil tudi mene. Morda še najbolj do sedaj.

Naj začnem nekje na začetku. Že sedem mesecev sem gost ljubljanskega rezervata (zapora) in končno so mi odobrili prost izhod. Lepo. Toda kako združiti prijetno s koristnim? Dogovorili smo se za ta pohod. Toda ali ga bom po vseh teh mesecih sploh še sposoben voditi? Koliko teh stvari sem že pozabil? Bom sploh zanimiv? Nič, poskusiti ni greh. Torej gremo.

Čim sem stopil skozi vrata rezervata, me je že čakala skupinica. Premajhna? Ne. Ravno pravnjaka. Za prvič po tako dolgem času več kot enkratna. Toda ... hitro mi je postalo jasno, da bi lahko celoten pohod izvedel pred to totalno ustanovo.

Toliko kot se mi je v teh mesecih zgodilo tu, bi terjalo ves dan govorenja. Se pravi, malo skrajšaj debato o tem in gremo na pot. Sicer pa imajo pohodniki ves čas možnost spraševanja in tema se lahko ponovi. Še posebno, ker smo šli do nekdanje »totalne ustanove«, ki pa je že leta samo zidovje. Zapuščeno in zanemarjeno. Žal tako, kot rezervat, zgradba stoji v centru mesta. Mar bo postalo prostor duhov? Kraj zapuščenih in odvečnih? Upajmo, da ne! Toda kako so vsi ti kadri nastanjeni v radiju 100 metrov? Le malo naprej in prišli smo do Bojanove sobe pod mostom in v park, ki je bil moja prva spalnica, ko sem šel od doma.

Mi bo zneslo? Pred tem pohodom sem se malo bal. Sedem mesecev le sedim in ležim. Zdaj pa dve uri pohoda. Sedem mesecev omejenih pogovorov o ozki temi, zdaj pa tako široko razglabljanje o problematiki socialno ogroženih. Saj bo. Le bika je treba prijeti za roge. V sebi sem tako ves čas preverjal, če jih tema sploh zanima. Pa mi je bilo kar lepo jasno, da jih. Glede na njihova vprašanja. Še posebno glede na mnenje ene od pohodnic, da so taki pohodi več kot potrebni za študente, ker tako spoznajo tudi drugo plat zgodbe, ki jo poslušajo v predavalnicah.

Pa ne le za njih. Tudi sam sem podoživljal svoje življenje in marsikaj, kar sem tokrat videl, do zdaj nikoli nisem. Je to dobro? No, preteklosti ne morem spremeniti. Pomaga pa mi za mojo prihodnost in za življenje tistih, ki so me pripravljeni poslušati in o slišnem razmišljati.

Pohod je mimo. Po drugačni turi, kot so potekali moji pohodi do zdaj. Torej lahko naslednjič vodim po novi, tretji turi. Odvisno od tistih, ki jih bodo taki pohodi še zanimali.

Taubi

NEVID(E)NA LJUBLJANA TAKO ALI DRUGAČE

Tisti petek, 13. novembra, bo večno ostal v mojem spominu. Itak se je zgodba z begunci zapletala. Vznemirjenost v meni ni hotela popustiti. Po glavi mi je šumelo, daj, naj se zmenijo, no, menda ja niso tako nori, da bodo zakuhali vojno. Vse se začne

foto: Kemal Vrabac

z ograjami. Potem pa vojska na mejah, prepiri zaradi mej in kaj hitro se spori in napetosti širijo. Poka, poka. Nočem, da poka. Dve nesreči, zastoj na avtocesti. Zamujam, zamujam in avto švigne mimo nas, da smo komaj ušli nesreči. Naenkrat mi je bilo vseeno, če zamujam, samo da ostanem živa. Kaj bo moja psička Maša brez mene? In študentom socialne pedagogike mladost omogoči razumevanje zamude, lahkotnost njihove še naivne duše pa je prava osvežitev, hvala vam. Še udeleženec na berglah je pogumno korakal, malo je sicer zaostajal, a smo ga počakali in se pogovarjali naprej. Vedno bolj ugotavljam, da se naši sprehodi končajo s totalno polemiko med nami vsemi. Super. Če problema ne vidimo, ga ne spoznamo in ne priznamo ter s tem ne moremo rešiti. V avtu, med vožnjo, poslušam: »Stara sem 33 let. Nimam službe. Delam na študentsko izkaznico in plačujem sobo. Rada bi ostala v Sloveniji.« Pogledam njen utrujen obraz, ko nadaljuje: »Tri leta sem živela v Berlinu. Posvetila sem se študiju filozofije in nemščine. A domotožje je bilo preveliko. Vrnila sem se nazaj. Ni mi jasno, od kod Nemci jemljejo denar. Zdaj so ponovno zgradili ogromen kompleks za umetnike, ki tam lahko živijo in ustvarjajo. Tukaj pa se nič ne premakne. Nič. Brez redne službe ni nič. Takole nekako krpam svoje življenje.« Kar stemnilo se mi je, ko sem videla množice ljudi, kot je ona in kot sem bila jaz, dokler se mi ni dokončno zalomilo. In ta, isti dan se zgodi tudi črni petek v Parizu.

Leto 2015 sem končala z obhodom še z dvema skupinama iz Hrvaške, Srbije, Kosova, Irske, Islandije, Francije, Tunizije. Odločila sem se za poezijo. Za dve pesmi. Njihovi obrazi so mi povedali vse. Stiski rok, pogledi v oči, objemi. Toliko pristnosti že dolgo nisem čutila. Naše slovo se je končalo kot večna vez, ki bo tkala vezi še naprej za lepši jutri.

Izvem, da je Ljubljana postala UNESCO-vo mesto literature. Pomislila sem, da je tudi naše društvo prispevalo k temu, vsi soustvarjalci časopisa in vsi prodajalci in vsi kupci in vsi v čevljih na naših turah. Če samo pomisliš, da si del te prečudovite verige literature, ti postane toplo. Ljubljana se je pridružila mestom Edinburgh, Melbourne, Iowa City, Dublin, Reykjavik, Norwich, Krakov, Dunedin (Nova Zelandija), Praga, Heidelberg in Granada. Letos so poleg Ljubljane prejeli Unesco v laskavi naziv še Uljanovsk (Rusija), Bagdad, Tartu (Estonija), Lvov (Ukrajina), Barcelona, Nottingham, Obidos (Portugalska) in Montevideo (Urugvaj). V palači Cukrarna pa bo literarno središče, ki bo na izviren način prinašalo nove vsebine, povezane s knjigo. In tako tudi Cukrarna, ki je del naše ture, korak za korakom pridobiva na svojem pomenu. Bravo!

Anastasia Om

PRAZNI PROSTORI, POLNE ULICE

06
KRALJI
ULICE

Zanimalo nas je, kako s svojimi nepremičninami gospodari država. Septembra lani smo od Ministrstva za javno upravo RS pridobili seznam nepremičninskega premoženja države za celotno Slovenijo, kjer so med drugim zabeleženi posamezni upravljavci, kvadrature, namembnost in zasedenost nepremičnin. Seznam v taki obliki je sedaj prvič v javnosti. S seznama vseh državnih nepremičnin je razvidno, da je velik delež (četrтина) vseh nepremičnin (enot) v Ljubljani (2.472 od skupno 9.873). Za začetek smo se odločili za pregled nezasedenih državnih nepremičnin v ljubljanski regiji. Celoten seznam nepremičnin (zasedenih ter nezasedenih) tako za Ljubljano kot Slovenijo pa je dostopen na spletni strani našega socialno podjetniškega projekta http://www.robaraba.si/skupnostna_ekonomija. Za okus, država ima v lasti skupno skoraj 10.000 nepremičninskih enot, od katerih jih je 17 odstotkov (skoraj 300.000 m²) praznih. Prav tako si lahko na omenjeni spletni strani ogledate zemljevid ljubljanske regije, ki prikazuje zasedene ter nepremičnine, ki so na razpolago, po posameznih upraviteljih.

Hiše duhov

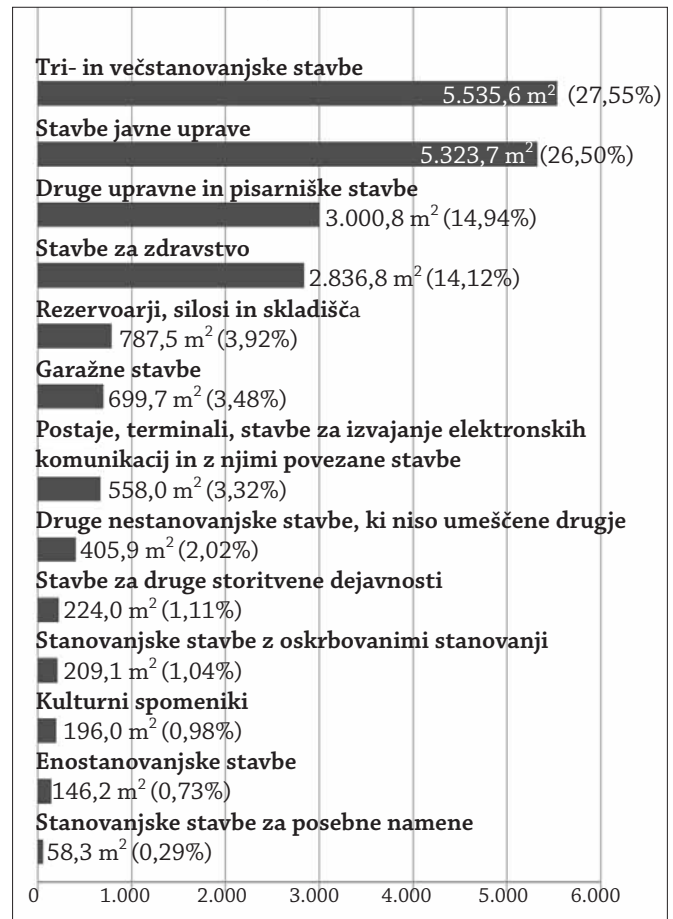
Nezasedene državne nepremičnine smo analizirali tako po upravljavcih kot po namembnosti. Prvi graf prikazuje deleže praznih nepremičnin po posameznih upravljavcih.

Nezasedene državne nepremičnine v kvadratnih metrih (Ljubljana)

Drugi graf prikazuje nezasedene državne nepremičnine po namembnosti in njihove deleže v kvadratnih metrih.

Kvadrature nezasedanih državnih nepremičnin po namembnosti (Ljubljana)

Vsega skupaj je v Ljubljani 20.091,68 m² nezasedenih površin (številka je okvirna, saj pri nekaj nepremičninah na seznamu ni bila zabeležena, vendar večjega odstopanja ni), ki so razporejene v 186 enot – ena enota ne pomeni nujno cele nepremičnine, lahko gre denimo samo za pisarno v hiši. Po upravljavcih imajo največ kvadratnih metrov nezasedenih prostorov v Ljubljani Zgodovinski arhiv Ljubljana, Univerzitetni klinični center Ljubljana, Ministrstvo za obrambo RS ter Ministrstvo za notranje zadeve RS. Ko omenjene upravljalce analiziramo še po enotah, ugotovimo, da ima Zgodovinski arhiv 4 nezasedene enote od skupno 6 enot, Univerzitetni klinični center 3 nezasedene od skupno 122 enot, Ministrstvo za obrambo RS 68 nezasedenih od skupno 506 enot, Ministrstvo za notranje zadeve RS 19 od skupno 235 enot.

Analiza prostorov po namembnosti nam pokaže, da med nezasedenimi prostori prednjačijo tri- in večstanovanjske stavbe, stavbe javne uprave, druge upravne in pisarniške stavbe ter stavbe za zdravstvo. Spet pogledmo upravljalce, ki imajo največ nezasedenih prostorov. Največjo površino Zgodovinskega arhiva Ljubljana predstavljajo stavbe javne uprave (3.799,9 m²) in pa druge upravne in pisarniške stavbe

(795,6 m²), ostalo so rezervoarji, silosi in skladišča ter druge nestanovanjske stavbe, ki niso umeščene drugje. Največjo nezasedeno površino v lasti Univerzitetnega kliničnega centra predstavljajo stavbe za zdravstvo (2.836,8 m²), ostalo so tri- in večstanovanjske stavbe. Med nezasedenimi nepremičninami Ministrstva za obrambo RS prednjačijo tri- in večstanovanjske stavbe, imajo torej kar za 2.068,98 m² stanovanjskih površin, ostalo so garažne stavbe. Z veliko gotovostjo lahko predvidevamo, da imajo torej kar 67 nezasedenih stanovanjskih enot. Največ nezasedenih stavb Ministrstva za notranje zadeve RS se po namembnosti prav tako umešča med tri- in več stanovanjske stavbe (1.887,95 m²), ostalo so garažne stavbe, drugi kompleksni objekti, ki niso uvrščeni drugje, ter stavbe javne uprave.

Nadalje nas je začelo zanimati še, kakšna je nepremičninska podhranjenost organizacij, ki delujemo na področju brezdomstva v Ljubljani. Seveda bi bilo smiselno zajeti vsaj vse organizacije nevladnega sektorja, ki delujemo na področju socialnega varstva. A smo se zaradi očitnih razlogov, delamo za ljudi, ki jim ni omogočena temeljna človekova pravica do varnega doma, odločili za slednje. V obravnavo smo vzeli sledeče organizacije: Zavetišče za brezdomne na Poljanski ulici, Socialno ambulantno s posvetovalnico za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja ProBono, Rdeči križ, Zavetišče za brezdomne uživalce nedovoljenih drog (Šent), Društvo za zmanjševanje škode zaradi drog Stigma, Vincencijevo zvezo dobrote in Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice. Iz Zavetišča za brezdomne so nam odgovorili, da najemnine za svoje prostore ne plačujejo. Ravno tako za svojo dejavnost ni treba plačevati najemnine organizaciji ProBono, ki deluje v prostorih MOL-a. Rdeči križ v Ljubljani deluje v svojih lastnih prostorih, prav tako najemnine za svoj dnevni center ni treba plačevati Vincencijevi zvezi dobrote. Ostale organizacije pa za opravljanje svoje dejavnosti plačujemo visoke, za nekatere prostore tudi tržne najemnine.

Šent, Slovensko združenje za duševno zdravje v Ljubljani, za svoje programe najema pet nepremičninskih enot. Za Zavetišče za brezdomne uživalce drog ter štiri enote za programe stanovanjske skupine znaša mesečna najemna približno 4.800 €. Društvo za zmanjševanje škode zaradi drog Stigma za svoje programe najema tri nepremičninske enote. Za dva dnevna centra, hišo za nastanitev ter pisarno mesečno odštejejo 2.580 €. Društvo za Pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice za svoje programe najemamo šest stanovanjskih enot za dejavnosti nastanitvenega programa, eno nepremičninsko enoto za dejavnosti pisarne, dnevnega centra in uredništva, eno nepremičninsko enoto za dejavnosti

Posredovalnice rabljenih predmetov ter eno skladišče. Skupno mesečno plačilo najemnin znaša 4.316 €.

In od organizacij se, seveda najpomembnejše, obrnimo še k ljudem, ki uporabljajo naše storitve. Zadnja ocena obsega brezdomstva v Ljubljani je iz leta 2006 in je bila opravljena v okviru raziskave Problematika brezdomstva v Ljubljani (avtorja Dekleva, Razpotnik). Število brezdomnih ljudi naj bi se takrat gibalo nekje med tristo in štiristo oseb. Situacija se je v teh letih že krepko spremenila, žal na slabše. Za občutek lahko navedemo podatek, da se je do sedaj za prodajo cestnega časopisa registriralo 596 oseb (sem so vključene tako osebe, ki časopis redno prodajajo, in tiste, ki so ga kadar koli v preteklosti prodajale). Ne smemo pa zanemariti tudi ljudi, ki sploh ne prihajajo v stik z organizacijami s področja brezdomstva in se jih dosega le s terenskim delom ali pa niti to ne. Podatkov zanje nimamo.

Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti že ureja možnosti brezplačne uporabe državnih nepremičnin za namene javnega interesa. Vendar je praksa, kot velikokrat, zelo oddaljena od teorije. Državne institucije bi bilo možno spodbuditi k oddajanju nerabljenih nepremičnin z dodanim členom, ki bi zagotavljal, da se mora nepremičnina brezplačno oddati v uporabo za javno dobro, če določeno časovno obdobje ni smotrno uporabljena.

A leta tečejo, nepremičnine, ki samevajo, pomenijo gospodarsko škodo, nevladnim organizacijam, ki velikokrat hodimo po robu preživetja, pa bi brezplačna raba prostorov zagotovo omogočila bolj stabilno delovanje.

In najpomembnejše: **Nihče ne bi smel živeti na ulici!** Vsem bi v naši družbi obilja morala biti omogočena dostojna in varna nastanitev. Čas za rešitev tega vprašanja bi se moral odšteti v urah, ne pa v letih ali celo desetletjih.

Med nami so ljudje, ki so prisiljeni, da kot duhovi hodijo po ulicah, medtem ko mi spimo v toplih posteljah. Ljudje, ki pozimi iščejo vsaj malo zavetja po kletih, se vozijo z avtobusi, da bi se vsaj malo ogreli, ali pa dneve preživljajo v knjižnicah, če jim le dovolijo. Smotrna, ne le to, življenjska raba nepremičnin je mogoča in možna je takoj. Ampak le s pravo voljo pri ljudeh, ki imajo moč in možnosti, da stvari na tem področju spremenijo.

Spomnimo jih: **Najbolj nasilen element družbe je ignoranca.***

Luna J. Šribar

*»The most violent element in society is ignorance.« Emma Goldman

ČE EN SAM OTROK ENO SAMO NOČ PREŽIVI NA CESTI,
JE TO NEOPROSTLJIV, SMRTNI GREH.

ENA LJUBEZENSKA ZGODBA

Prvič sem jo videl nekega mrzlega novembrskega večera. Ko je prispela v center, so jo hitro odpeljali v njene prostore in moj pogled se je le na kratko ustavil na njej, kljub temu sem imel dovolj časa, da sem vedel, da mi je všeč, kar vidim. V polmraku in pospešenem tempu »mimohoda« me sama ni mogla videti, zagotovo pa je bilo ogledovanje fantov v tistem trenutku zadnje, kar bi ji padlo na pamet. Komajda je namreč prišla v komuno.

Sam sem bil tam stanovalec že polne tri mesece in stike z dekleti sem močno pogrešal. Naj omenim, da je bilo v našem centru pet deklet, vendar ni nobena po mojem okusu do te mere, da bi se spuščal v misli o resni vezi. Vse do naslednjega dne sem razmišljal o njej in napeto čakal, da se pojavi v skupnih dnevnih prostorih. Sprva, recimo prvih deset dni, si kot novinec deležen poostrenega nadzora terapevtov, gibanje je močno omejeno in ves čas je nekdo ob tebi. Ko se je prvič javno predstavila pred vsemi, je bila vidno prestrašena. Njena sramežljivost je delovala ljubko in kmalu sem v njeni bližini čutil prijetno toploto po celem telesu.

Že po dnevu ali dveh je bilo zaznati obojestransko naklonjenost, najina pogleda sta se iskala, kadar koli je bilo to mogoče. Tretjega dne so se razblinili še zadnji dvomi. Ker sem bil eden izmed zanesljivejših stanovalcev, so mi jo tretji dan zaupali v celodnevno varstvo. Tisti dan sva si izpovedala ljubezen na prvi pogled. Ker je bil ravno filmski večer, sva se ob gledanju filma, seveda pokrita s puloverjem, cel čas držala za roke. Ob večernem pometanju sva se prvič tudi poljubila. Prekršila sva eno izmed strožjih pravil, saj se fantje in dekleta nismo smeli fizično zblíževati. Dogovorila sva se, da si bova v nadalje sporočila skrivoma puščala v vreči za umazano perilo in se izogibala pretiranim stikom, ki bi naju izdali.

Sam sem imel v Ljubljani resno punco, ki mi je dnevno pisala pisma in fakse ter mi pošiljala pakete. Ob branju prejetih pisem ji je bilo vidno hudo, dotolkli pa so jo predvsem faksi. Neprijetni občutki ob mojem branju prejete pošte so bili več kot očitni. Faksi so bili dolgi tudi po deset in več strani in so za dobro uro popolnoma zasedli telefonske linije, tako da so puncici fakse naposled prepovedali pošiljati. Kmalu so njeno ljubosumno držo opazili tudi drugi in naju poskušali čimbolj ločiti. Rek »daleč od oči, daleč od srca« ni iz trte izvit. Sicer sem imel svojo punco rad, toda dogajalo se mi je nekaj, česar nisem mogel kontrolirati, nekaj čarobnega. Vedel sem, da bom moral ljubljanski vezi narediti konec. Tudi sama je imela podoben primer, njen fant jo je prišel v center obiskat nenapovedan. S svojima bivšima sva prekinila vse stike. Če je srce željno, se pot vedno najde. Izognila sva se vsemu nadzoru, pravilom in predvsem mnogim radovednim očem, najino ljubezen pa kmalu tudi konzumirala. No, vsaj mislila sva, da nama je to uspevalo skrivaj. Toda v roku slabih dveh mesecev so naju popolnoma ločili. Mene so poslali v en, njo pa v drug center. Nisva se dala. Trdila sva, da nama ne divjajo le hormoni in jih uspela prepričati, da je najina ljubezen pristna. Dogovorili smo se, da naju po štirih mesecih ponovno združijo v istem centru, edini pogoj, ki so nama ga postavili, je bil, da si bi morala združitve po pretečenem času še vedno želeči. Čas je tekkel počasi. Pretihotapljen sporočilca so bila edina vez, ki naju je občasno zblíževala. Tudi mnoge laži in govornice, ki so jih sprožili ostali, naju niso vrgli iz tira. Že ob slovesu sem jo posvaril, da se bo

Saraja

naslišala laži in naj nikomur nič ne verjame, dokler ne govori z menoj. Tik pred pretečenim rokom so jo pripeljali na obisk v naš center. Z besedami je težko opisati občutke, ki so naju prevevali. Njena sramežljivost jo je delala še bolj privlačno, vendar sem moral biti zaradi okolice precej zadržan. Komaj sem čakal potrditve odgovornih, da lahko zaživiva skupaj v svoji sobi, kar se je v kratkem tudi zgodilo. V bistvu sva v uporabo dobila pravo malo palačo.

Naslednjega pol leta sva uživala privilegije »coupla«, kakor se je v komuni reklo paru, ki živi skupaj. Čas, ki sva ga preživela tam, je bil naravnost nepozaben. Vse do nekega usodnega večera. Punca se je po telefonu pogovarjala s starši in potožila jim je, da je hrana zelo slaba. V bistvu nič takega, če ne bi bil za vogalom skrit najin sonarodnjak, ki je vse pogovore prevajal glavnemu terapevtu. Ta je bil zaradi nedavnih dogodkov zelo slabe volje. Pol terapevtske ekipe se je zadevalo, kar smo vedeli vsi, razen njega. Ko mu je končno potegnilo, je bil ves iz sebe in je svojo jezo stresal na vso okolico. Naenkrat je prihrumel izza vrat in začel na ves glas vpiti: »Če ti hrana ni všeč, lahko takoj izgineš. Da te zjutraj ne vidim več tukaj.« Poskušal sem ga spraviti k pameti, vendar ni popustil in na koncu sem mu dejal, da bom šel v tem primeru tudi sam domov. Ni ga ganilo. Ni razmišljal, zakaj smo tam. Niti to, da smo mesečno za zdravljenje plačevali okoli 300 evrov, zanj ni bil zadosten razlog, da požre svoj ponos in nama pusti končati terapijo. Tako sva naslednje jutro navsezgodaj odšla. Brez kupljene karte za pot domov sva se morala skozi vseh 1000 km znajti sama. Vendar naju je še vedno grela ljubezen, ki še leta ni popustila. Včasih se sprašujem, če se je odgovorni kdaj pokesal zaradi svojega ponosa. Dobro je vedel, da bi morala ostati do konca terapije. Na ljubljanskem Upu se seveda niso postavili na najino stran, čeprav so imeli veliko pričevanj o resni ogroženosti terapije za mnoge Slovence s strani terapevtov, ki so zadeti vodili komuno druge faze v Belgiji. Za naše konce nič novega, ne? Včasih tudi v najtežjih trenutkih in najbolj črnih dneh najdeš ljubezen, ki je trdna kot skala, kamen, kost. Ko jo najdeš, je to nekaj najlepšega na svetu. In potem je bilo ...

TATU ZGODBA

V preteklosti kompleksnost verovanj severnoameriških Indijancev niso kategorizirali kot religijo. Njihova osebna vez z naravo ni bila razumljena in še vedno menim, da njihovih verovanj niti dandanes ne moremo stlačiti v nam znane religiozne kalupe. Unikaten tatu, ki krasi mojo nogo, predstavlja predstavnico enega izmed meni ljubših plemen iz severnoameriških planjav. Hoka hey!

Jean Nikolič

foto: MG

09
KRALJI
ULICE

**ZA PRAZNIKE SRČNA ME ŽALOST OBJAME,
O, ČESA BI MORAL SE ŠE VESELIT,
KO PRAZNIK POSTALO JE MOJE ŽIVLJENJE,
SKRIVNOST JE V TISOČIH MALIH STVAREH.**

**SEDEM, POMISLIM ZAPRTIH OČI
NA TISOČE SLIK, TEH KOT BLISK SE ZVRTI,
SE TIHO NASMEHNEM IN UGOTOVIM,
BOM JUTRI TA PRAZNIK SVOJ ZOPET ŽIVEL.**

**BOM JUTRI SE V SVOJE ŽIVLJENJE ODEL,
BOM JUTRI SPET SREČNE UTRINKE LOVIL,
MI SREČA POHAJA, A POJDEM ZA NJO,
SKRIVNOST JE V TISOČIH DROBNIH STVAREH.**

**VIHARJEV ŽIVLJENJSKIH PREBRODIL NEBROJ,
SREČE IŠČOČ SEM NESREČE KOVAL,
A DANES ME SREČA VEČ NE ZAPUSTI,
SKRIVNOST JE V TISOČIH DROBNIH STVAREH.**

LOJZE SMOLE

Z materjo je zelo hudo. Ima hudo demenco. In jo je strah. Joka, ker je opazila, da se ne spomni več, kako se napolni telefon. Tudi jaz izgubljam spomin. Živčen sem vsak dan bolj. Nobenemu več ne verjamem. Po drugi strani pa me boli kurac, umru bom itak. V garsonjeri se počutim vedno bolj. Pospravim in skuham, pijem kavo, kadim in jem tablete. Dokler bo šlo OK, pol grem pa itak v veselje, ne vem, kam. Stric Ivan in Bojan nočeta več mojih svečk. Verjetno jih ne rabita. OK.

Kavica

POBARVAJ MI DAN

**POBARVAJ MI DAN,
DA DIŠAL BO PO TEBI,
PO SONČNIH SOBOTAH,
PO KAVI POTEH.**

**POBARVAJ OBZORJE NESKONČNE BLIŽINE,
KO LISTJE VIHRAVO IGRA SE V VETRU,
VRTINČI SPOMINE
NA KAR JE BILO.**

**POBARVAJ MI DAN,
DA VSE BO DRUGAČE,
KO TOPLI POGLEDI
KDAJ IŠČEJO SREČO.**

**POBARVAJ ZIDOVE VSEH MRZLIH SOBAN,
DA MODRA IN RDEČA SI BOSTA VERJELI,
KO SKRIVA SE TAM KORAK NEGOTOV.**

**POBARVAJ VSA OKNA,
DA VIDIM NOV SVET,
KO ČUTIM VESOLJE
OBJETA S TEBOJ.**

BARBARA KALIŠNIK

Slišanje glasov:

PRIROČNIK ZA SAMOORGANIZIRANJE OSEB Z »NEVARNIMI DAROVI«

010
KRALJI
ULICE

Konec lanskega leta je izšla knjižica *Prijateljstvo je najbolje zdravilo - Vodič za ustvarjanje skupnostne mreže podpore za duševno zdravje*, ki jo je v ameriškem izvirniku pripravil kolektiv The Icarus Project. Eden od avtorjev knjige, Will Hall, je ob tej priliki tudi obiskal Slovenijo, imel tu dvodnevni seminar o posledicah travme in o organizaciji podpornih skupin ter sodeloval na tiskovni konferenci ob izdaji knjige. Intervju z njim najdete tule: <http://www.zurnal24.si/will-hall-slisanje-glasov-shizofrenija-dusevne-motnje-gibanje-odprtega-dialoga-clanek-261418>.

Ta vodič oziroma neobičajen priročnik prihaja iz kulturno deloma drugačnega ameriškega okolja, pa čeprav ameriška kultura v globaliziranem svetu vedno bolj prevladuje in daje ton vsem drugim kulturam, predvsem evropskim. Kolektiv projekta Icarus, ki je priročnik sestavil, je do te, precej globalizirane in uniformne kulture, ki jo v veliki meri krojijo potrebe kapitala in korporacij, močno kritičen, saj že v prvem poglavju, ki nam predstavi filozofijo knjige, govori o »vizijah odpora monokulturi«. Ta odporniška vizija, predvsem tudi v povezavi z duševnimi in s čustvenimi stiskami ali z norostjo, kot jo avtorski kolektiv velikokrat imenuje, daje ton celotnemu priročniku in bo morda povzročila različne odzive v Sloveniji, kjer še vedno z velikimi koraki hitimo proti oblikam in vsebinam, ki jih narekujejo oddajniki neoliberalističnih vrednot, z velikim poudarkom na učinkovitosti ter standardizaciji življenja, s podrejanjem ljudi in vsega človeškega potrebam trgov, predvsem finančnih. V priročniku se nekajkrat pojavi samoopredelitveni izraz kolektiva projekta Icarus in podobnih iniciativ – »radikalno duševno zdravje«. Ta besedna zveza je v slovenskem prostoru manj poznana in redko uporabljena, saj smo postali – v politiki in drugod – zelo »sredinski« in pogosto doživljamo tako imenovani diktat sredinskosti. V čem pa je radikalnost projekta Icarus, denimo na področju duševnega zdravja, če gremo naprej od že omenjenega kritičnega odnosa do globalizirane korporativne kulture?

Gotovo v tem, da pričakuje in zahteva, da ljudje s čustvenimi in z duševnimi stiskami, ki so pogosto označeni kot duševni bolniki, opredelijo svojo stvarnost na osnovi svojih izkušenj, svojih pojmov in besednjaka, ne pa na osnovi medicinskih diagnostičnih kategorij ter prevladujočega »predalčkanja« javnosti, ki prepagosto pomeni izločevanje, osamitev in stigmatizacijo. Zato avtorji in avtorice knjižice namesto o duševnih boleznih govorijo o »nevarnih darovih«, o vizionarstvu, o »duhovnih prepričanjih, spremenjenih stanjih zavesti in definicijah realnosti, ki so izven območja običajnega (materialističnega) dojetja« in ne nazadnje – o norosti. Za enega svojih ključnih simbolov si izberejo regrat, ta plevel, ki je sicer v Sloveniji marsikje cenjen kot solata, vendar predstavlja nekultivirano in divjo, samorastniško rastlino, ki vedno preživi, je vedno med nami in pozna svojevrstne načine preživetja.

Druga – s prej omenjeno povezana – radikalnost je spoštovanje pravice do izbire in drugačnosti. Pravica do izbire in drugačnosti je seveda precej povezana z zavrnitvijo prevladujočih, *mainstream*, dominantnih in tudi zatiralskih razumevanj ter s pravico do samoodločbe, samoopredelitve

foto: arhiv KU

in samoorganiziranja. Zato se bo močno radikalno in za koga nesprejemljivo slišala trditev, da podporne skupine po Icarusovem modelu niso namenjene razpravam o tem, kdo ima prav in kdo ne, ter da bodo na njih dobrodošli tako tisti, ki želijo in jemljejo (predpisana) psihiatrična zdravila, kot tudi tisti, ki jih ne. V modelu odnosov, kjer velja, da »vi ne morete vedeti, kaj je najbolje za drugo osebo, ker vi niste ta oseba«, seveda ni prostora za strokovnjake, ki bodo namesto drugih vedeli, kaj je dobro za njih ..., vseeno pa bodo dobrodošli ljudje z različnimi pogledi, kar priča o načelni usmerjenosti v spoštovanje različnosti in samoopredelitve. Poleg tega, recimo mu idejnega, ideološkega in tudi političnega, stališča in sporočila priročnik v svoji drugi polovici podaja precej tehnična in praktična vodila o tem, kako »voditi« samopomočne oziroma podporne skupine. Avtorji sicer zavračajo izraz »vodenje« skupin, ker ta izraz nakazuje, da je nekdo več od drugih in jih »vodi«, namesto tega pa uporabljajo izraz »facilitation«, ki nima dobrega slovenskega prevoda, lahko pa bi ga opisali kot vzpodbujanje, povezovanje, omogočanje ... Za razliko od mnogih priročnikov o »vodenju« ali »povezovanju« skupin ima pričujoči še zelo pomemben del o organiziranju javnih dogodkov in javnem delovanju, celo do te mere, da je dvakrat omenjena tudi revolucija (a ne se tega ustrašiti!) in enkrat ali dvakrat izčrpanost po sodelovanju v demonstracijah. Javno delovanje je namreč precej pomembna

sestavina identitetne politike, ki si prizadeva za pravico do javnega obstoja in pozitivnega vrednotenja. Priročnik zato v naslovu s poudarjanjem »skupnostne mreže podpore« implicitno opozarja na potrebo po delovanju v skupnosti, ki je javno delovanje.

Je to vse možno? Je sploh možno organizirati in uresničevati skupine po Icarusovem modelu? Je to možno v Ameriki? Je to možno v Sloveniji? Ali sploh kjer koli? Je možno preživeti z diagnozo psihiatrične bolezni ali motnje, morda ob izključenosti s trga dela in brez zagotovljenih dohodkov, in zraven še uveljavljati pravico do samoopredelitve, razvoja lastnega besednjaka in svojim potrebam prilagojenih podpornih mrež? Tu se začne zgodba o Ikarusu. Naj si želimo poleteti v višave in si zastavljati visoke cilje ali pa bomo bolje »prišli skozi«, če se bomo naredili majhne in pritlehne ter se prilagajali opredelitvam drugih, ki s seboj velikokrat prinašajo stigmatizacijo in diskvalifikacijo? Kako visoko naj poletimo? Tu smo na polju upanja in tveganj, ki jih s seboj prineseta iskanje lastne poti in ustvarjanje lastnih, dominantnim vzorcem alternativnih podpornih mrež. Projekt Icarus nam s tem v zvezi ne daje obljube, da se bodo problemi rešili, temveč vizijo ustvarjanja prostora za delo na problemih. Priročnik izdaja nekoliko nenavadna skupina sozaložnikov (ki se predstavljajo na naslednjih straneh). K skupnemu sozaložniškemu projektu smo povabili petnajst organizacij in sedem od njih se jih je odločilo za sodelovanje. To so bile: Kralji ulice, Šent, Ozara, Sonček, Novi Paradoks, Altra in

foto: C

Humana. S tem so te organizacije podprle temeljne zamisli priročnika, čeprav ideje, ki so opisane v priročniku, morda niso vsem od sozaložnikov enako blizu in tudi ne prav vse enako sprejemljive. Izdaja priročnika pa vsekakor pomeni obogatitev slovenskega jezikovnega prostora s specifičnim pogledom in pristopom k samopomočnim skupinam ter podpornim mrežam na področju različnih duševnih stisk.

Ali bo Ikarus v Sloveniji poletel? Tega ne moremo vedeti. Morda ne pod tem imenom, morda ne s sprejemanjem celote vseh tu izraženih idej, morda pa se bodo vendarle razvijale iniciative, ki jih bo navdihnil tudi ta priročnik. In s tem se bo povečevalo polje možnih izbir za ljudi z »nevarnimi darovi«.

Bojan Dekleva

011
KRALJI
ULICE

POMOČ BREZDOMCEM V OKVIRU RDEČEGA KRIŽA LJUBLJANA

V Humanitarnem centru Rdečega križa Slovenije – Območnega združenja Ljubljana izvajamo program materialne oskrbe ljudi, ki se soočajo s tveganji za nastanek revščine. Vsak teden se k nam obrne okoli 300 predstavnikov gospodinjstev, ki potrebujejo pomoč. Delitev pomoči izvajamo v Humanitarnem centru RKS – OZ Ljubljana, ki se nahaja na Viču, Tržaška cesta 132. Posebno skrb namenjamo tistim, ki so ostali brez doma in se opredelijo za brezdomce. Program za brezdomne osebe obsega pomoč v obliki suhega obroka hrane, toplega napitka in obroka (vsak petek), oblačil, odevi in higienskih pripomočkov, možnosti za osebno higieno (tuši, WC) ter možnosti uporabe računalnika z internetom v času uradnih ur Humanitarnega centra. V skrbi za varovanje zdravja in ozaveščanje vsak prvi petek med 10. in 12. uro v Humanitarnem centru RKS – OZ Ljubljana organiziramo izvajanje meritve krvnega tlaka, sladkorja in holesterola, s čimer želimo krepiti skrb za lastno zdravje. Ob različnih družabnih dogodkih in praznikih (velika noč, novo leto) brezdomne osebe obdarimo in jim omogočimo druženje in izmenjavo informacij ob pogostitvi. V vse oblike pomoči

brezdomcem vključujemo prostovoljke in prostovoljce – v kolikor se nam želite pridružiti, pišite na info@rdecikrizljubljana.si ali pokličite na 01 4253 419.

Obvestilo

Pomoč brezdomcem v okviru Rdečega Križa Ljubljana

Možnost tuširanja, osebne higiene, menjave oblačil in suhega obroka

Vsak dan v času uradnih ur (ponedeljek in torek: 8.00–17.00, sreda: 8.00–18.00, četrtek: 8.00–16.00, petek: 8.00–12.00)

Topel Obrok

Vsak petek: 10.00–12.00

Zdravstvena preventiva - meritve krvnega sladkorja, tlaka

Vsak prvi petek v mesecu: 10.00–12.00

VČASIH TAKO ZATEŽIM, DA NOBENA VAGA NE POTEKNE.

GREGOR B. HANN

NEK AJ

cestnih

NOVEMBER BLUES

Sledi počivališč večnih,
kako, zakaj več jih ni?
Misli, v odhajanju živiš,
bežni spomini otroških dni,
slik zbledelih, imen pozabljenih,
gozdov razžarjenih.
Dež listja obraz razjasni,
uživanje v iskanju novih poti.
Blues, ko listje pada
mehko blagodejno.
Kostanj, lipa, javor
nosijo kroho zlatorumenó.
November blues,
ko žica bodeča krasi mejo.
V svobodnem svetú,
za žico bodečo,
november blues.
V svobodi pravi,
strah za življenja
ne hodi nam po glavi.
Slišim glasove prijateljev
pokojnih kričeče,
nihče ne bo razpolagal
z mojim kapitalom.
Slišim glasove prijateljev
pokojnih kričeče,
trinožci nekrofilski vladajo,
november blues,
v svobodi pravi,
strah za življenja
ne hodi nam po glavi.

Anastazia Om

MILKY WAY, 7.DEL

Evo mene na polodprtem oddelku. Moram reči, da je bil ta prehod iz detoxa zame precej kritičen, glede na to, da lansko leto nisem uspel zdržati. To si štejem za ogromen uspeh, skoraj čudež, bom

rekel. Dinamika se je čisto zamenjala, če primerjam zgornji oddelek. Vse je bolj na izi, ni džumbusa, sam si moraš splanirati, kako boš preživljal proste ure. Iz enega drila in stresa v totalno mirno sceno. Tuki bo borba s cajtom, mam feeling. Sedaj sem se v petih dneh že aklimatiziral in sem že dobil občutek, da se preveč opuštam, že mislim na to, kaj ne bi naredil in tako naprej. Ful je pomembno, kako si splaniiraš dneve in kok se pol dejansko tega res držiš in ocenjuješ uspešnost in zadovoljstvo. Reš pa je tudi, da imam sedaj izhode. Prvega sem imel enournega v okviru bolnice s spremstvom mame. Naslednji bo že štiriurni. Seveda to pomeni več skušnjave. Pa s tem ne mislim samo na aktivne odvisnike, ki jih bom srečeval zunaj, tudi kok bom lahko reku ne, pivičke, čokoladna uživanja skratka. Moti me ena stvar, in sicer – skoraj vsi sopacienti jemljejo antidepresive in anšipsihotike tudi čez dan. Jaz osebno vzamem pred spanjem 100 mg melaxa, pa se to zmanjšujem oziroma bi rad, vendar mi zaradi kasnejšega zdravljenja z interferonom odsvetujejo in pravijo, da bom moral kvečjemu dodati kak antidepresiv zaradi side effects interferona. Jao, pa kdaj bo že konec vsega? Sfajtat se moram. Kakor koli! Včeraj mi je kapnilo, da sem se preveč zagnal in da si moram splanirati tudi počitek oziroma sprostitev kdaj pa kdaj. V bistvu se zelo dobro počutim in sem tugotvil, da kot muzičar sploh še nisem bil v glasbeni šoli, kjer si lahko po 30 min na dan na miru poslušaš muziko. Odločil sem se, da bom to na polno fural. Res je pa tudi, da ti lahko hitro ukinemo izhode. Že zaradi majhnih pizdarih, tipa – hrana v sobi, komunikacija na sprehodu ... V glavnem, tok k je bolj na izi, tok hitrej lahko kej zafuraš. Vidu sem, da je tudi opcija jutranjega teka. Rekli so mi, da se teče ob Ljubljanci, na izi pa to ... valjda sem se pustu pregovoriti in prvič v lifu sem šel ob 6:45 tečt. In pride model, ki vodi športne zadeve, in mi reče: »Mare, cooperja boš laufu.« In smo šli na Kodeljevo in prelafu sem 6 krogov, in sicer sem rabu pri svojih 37 letih 13 min in 15 s. Pljuča sem mislil, da mi bo razfukal. Od zdaj vsak torek in četrtek obvezno tečt. V glavnem postaja zanimivo in vem, da jih prihaja iz detoxa še par, s katerimi smo res imeli nek odnos, in se bo tudi skupina tukaj na POO-ju malo zbudila. Zunaj me čaka še pufek za poravnat, kaj več o tem pa next time.

M. P.

OČE

Bolj kot svojo
domovino
rad ma
rdeče vino
in ljubi lepa
dekleta,
tudi na
stara leta.

Ni mu mar
za denar,
saj ob seb
ma zmeraj
srečo
in to
vedno večjo.

Na nogah ma
natikače,
vseen mu je,
če nosi hlače,
govori bolj
po domače,
tak je pač
moj oče.

Neda Tuma

ZGODBICA O MLADI DRUŽINI IN LJUBEZNI

Nekaj časa nazaj so prišle k nam na obisk dve punči iz Belorusije in študentka iz Ljubljane, ki študira, če sem si prav zapomnila, v smeri novinarstva. Najprej sem v celoti podlegla tremi, ko pa smo se začeli pogovarjati, je bilo, kot da se poznamo od nekdaj. Vse se je odvijalo spontano, v bistvu so naju vprašali, če bi naju lahko posneli, in sva se strinjala. Tema je bila ljubezen in ali to obstaja. Seveda obstaja in je tako močna, da imava hčerko Alyo, ki je zapela pesmico »Kuža pazi«. Jaz se ob tem tako ali tako vedno topim, ko pa ima tako lep glasek! Mené so snemali, ko sem kuhala obaro, Aleša pa, ko je govoril o tem, kaj se dogaja v današnjih časih. Ena od punc je pojasnila, da je pri njih še dosti bolj strogo kot pri nas. Razložila sva jim, kako sva se spoznala. Alya je bila ves čas v središču, ker jo vse zanima, kar je zelo dobro. Na koncu smo imeli v kuhinji poplavo, saj se je zamašil odtok in je ena od teh dveh šla kar pod mizo, kot ninja, tako je rekel Aleš! Ha, ha! Lepo smo se imeli.

Tanč

SVET

Svet se neprestano vrti trdno v svoji tirnici, nič nam ne govori, le čas nam beži, da zamudimo nekatere reči.

Vrtenje človek redkokdaj opazi, čeprav vpliva na naše vezi, pogosto nepomembno se nam zdi, ni del naše stvarnosti, a vse nas v gravitaciji drži.

Ko naš dragi planet se vrti, menja stran teme in luči, kaže nam vedno nove stvari, ki nam dajejo misliti, o svetu nas in naši stvarnosti.

Zemlja nas vse ščiti in nas z raznimi znaki svari, saj morali bi jo ceniti, ona je tista, ki nas živi, lahko pa nas tudi pogubi.

Kdor želi, na vsakem koraku vidi, kaj vse smo ljudje pokvarili, po planetu smo hudo udarili, zdaj pa le začenjajo nas svariti, res ne smemo bitke s časom izgubiti.

Kdo in kaj smo mi, kaj je jaz in kje stojim? Smo pozabili malo se ozreti, dejanja svoja priznati in sprejeti, resno se bo treba v roke vzeti. Koliko nas bo moralo še umreti, koliko bo moral zrak zasmrdeti, preden dojamemo, da človek ne zna leteti? Koliko gozdov bo moralo še zgoreti, da dojamemo, da niso dobri vsi pametni?

Cisto sami smo si možnosti zasrali, našo Zemljo prav noro zapacali, zdaj pa bi radi z nje zbežali, celo veselje bomo preiskali, a tam ni planetov, ki bi nas držali.

O Nezemljanih dokazov sicer ni, a to se ne pomeni, da smo sami, pa kaj potem, če bi bili? Ne eno ne drugo nas ne reši, ker nas nihče ne more rešiti pred nami.

Na stolu starem se guga deda, ki se katastrofe še preveč zaveda, njega čuva sestra Breda, ki je prav ironično bleda, on pa le v zvezde gleda.

Spominja se vojne, lakote in bede, zmag, porazov in čakanja napadov iz zasede, redke, a pametne izlra zdaj besede. Skrbi ga, da nov rod spet ne zabrede v nove morije kaosa krvi in zmede.

Pomislimo, zakaj in kam hitimo, prav brezglavo že norimo, nekega napredka si želimo, a ga nikoli ne dobimo, ker ne vemo, če iščemo ali bežimo.

Trolčica

ANEKDOTE IZ PRODAJE

NESEBIČNA POMOČ KOLEGA PRODAJALCA

Bil je začetek decembra in s prodajo sem zaključil okoli 18.00, misleč, da imam dovolj denarja. Z njim sem si kupil stvari, ki sem jih potreboval in zapustil svoje prodajno mesto. Potem pa me je presenetil klic iz Kranja, da se moram naslednji dan zglasiti tam. Seveda je bil to nenadejan strošek, saj nisem računal na to, da bom rabil denar za pot tja in nazaj, kar skupaj zneso 7,20€. Ura je bila že devet zvečer, zato sem se namenil v mesto, da bi tam naredil denar in se kasneje odpravil na pot. Ni in ni mi šlo, v slabi uri nisem nabral dobresedno ničesar. Na poti pa sem naletel na Danila, prav tako prodajalca Kraljev. Z veseljem mi je posodil denar, ki sem ga krvavo potreboval in sem mu ga v tem času delno že vrnil. Prav zanimivo je ugotoviti, kdo ti je v takih situacijah sploh pripravljen priskočiti na pomoč.

Stripi

ORGAN PREGONA

Prodajal sem Kralje na običajnem mestu na parkirišču, ko je predme zapeljal uniformiran policist. Nisem se ga ustrašil, zakaj le, pač pa sem mu ponudil časopis z besedami: »Mogoče kaj za sirote?« Policist me je povprašal, če vem, kdo da je. »Kako da ne,« sem odgovoril, »le da ne vem, ali mislite na

sebe kot tistega, ki štrajka, tistega, ki ima (pre)slabo plačo, ali sivo eminenco s Trdinove?« Policistu je bil moj odgovor očitno všeč, saj je kupil časopis in ga plačal dvojno. Pa še kdaj.

Polde

»NARAVA«

Pet do devetih zvečer, torej prav na koncu delovnega časa Hoferja, pride iz trgovine s svojo mamico hčerka Ana. Ko je šla mami odklepat ključavnico solesa, je »mala« stopila k meni ter me prav potihlo vprašala, če res živim v naravi. Sam sem jo debelo pogledal ter v pritrditev njenih besed vprašujoče ošinil njeno mamo. Mala mi je namreč povedala, da ji je to razložila mami. Besedo »narava« si je očitno izbrala raje kot »cesto«. Malo smo se nasmejali na ta račun, saj gospa pravzaprav ni mislila ničesar slabega. Je pa tudi res, da sem zdaj že pol leta na cesti, kar se mi je zgodilo prvič po 3 letih, ko sem si za silo uredil življenje ...

Stripi

MARSIKAJ RAZUMEM?

Ze kar nekaj časa razmišljam, kaj sploh napisati o dogodku z moje lokacije. Tam že lep čas vidvam par srednjih let, ki govorijo angleško, občasno pa slovensko. Kot vse stranke tudi njiju lepo pozdravim, vendar si nikoli ne vzameta zame niti sekunde. Nič zato, ljudje smo pač različni. Nikoli niti ne odzdravita. Pred kratkim, nekje konec novembra, sta prišla v spremstvu sina, mislim, da nima več kot 13 let. Lepo sem jih pozdravil, kot vedno do sedaj, in na moje presenečenje mi je njun sin odzdravil. Glej ga zlomka, na poti do avtomobila ga je mama zato okregala, kot da je ravnokar morala priti ponj na policijsko postajo, ker je ušpilil hudo kaznivo dejanje. »Draga mama, v resnici je le zaželel lep dan prodajalcu Kraljev ulice in mi ga s tem polepsal!« Globoko se opravičujem, če sem kot tak komu v napoto po najboljših močeh se trudim preživeti in sem kot vsi krvav pod kožo. Lep pozdrav,

Ero

Dogodki:

BOŽIČEK NI NAŠEL POTI V STOŽICE

Če leto 2015 KK Union Olimpiji ni prineslo vidnejših rezultatov na parketu, pa je bilo po drugi strani bolj pestro obparketno dogajanje. S košarkarskih igrišč sta se namreč poslovili dve legendi Olimpije, ki sta za seboj pustili velik pečat. Vsi se seveda spomnimo Marka Miliča, ki zabije preko avtomobila, ali pa Sanija Bećirovića, ki z rosnimi 17. leti uspešno vodi svojo ekipo v Evroligi. Če nekoliko nostalgичno pogledujemo v tiste čase, se nam realnost zdi še toliko bolj kruta. Olimpija že dolgo izgublja stik z Evropo, sedaj pa ji poenjajo moči tudi v ABA ligi, kjer je v tej sezoni bližje izpadu kot pa mestom, ki vodijo v evropska tekmovanja prihodnje leto. V 17. krogu je doma izgubila z letos neprepričljivo Cibono. Končni rezultat je bil 67:68. Po zelo medlem začetku domačih si je Cibona hitro priigrala prednost, ki je do polčasa znašala tudi že 20 točk. Tudi nekajminutni oddih ni prinesel svežine v Olimpijino igro. Igralci so še naprej igrali statično in brezidejno. Tako je bilo vse do konca 3/4, ko so se zmaji uspeli približati na vsega 4 točke zaostanka. Tekma se je ponovna začela. V zadnji četrtini sta se ekipi z minimalno prednostjo večkrat izmenjali v vodstvu. Domači so imeli v zadnjem napadu usodo v svojih rokah, imeli tudi met za zmago, vendar tega niso znali izkoristiti. V domači vrsti je bil najbolj učinkovit kapetan Sašo Zagorac (15), ki je z dvema zaporednima trojkama približal Olimpijo, pri nasprotnikih pa je tako rekoč v zadnji četrtini lastnoročno pokopal upe o zmagi domačih Filip Krušlin (16) z uspešno izvedenim prostim metom 0,1 s pred koncem tekme. Union Olimpija se je tako s porazom poslovila od domače publike ter mnogim navijačem vzbudila novoletno željo, da bi se Olimpija kaj kmalu vrnila na pota stare slave. Kralji ob tej priložnosti

foto: S. P.

KK Union Olimpija želimo lepe praznike in še veliko zmag v prihajajočem letu 2016!

S. P.

TA VESELI DAN...

Union Olimpija je po petih zaporednih porazih v jadranski družini 28. 11. 2015 končno prekinila urok in slavila domačo zmago proti ekipi Metalca iz Valjeva. Končen rezultat je bil 84:77 v korist Ljubljancanov. Po dokaj izenačeni tekmi je ljubljanska zasedba v zadnji četrtini pohodila plin in z dokaj visoko razliko ni dovolila presenečenja. Glavno ime tekme je bil Luka Rupnik, ki je ob odsotnosti Zacka Wrighta dobro upravljal z dirigentsko palico in dosegel 17 točk ter 8 podaj, za povrh pa dve trojki v odločilnem času. Pri tem mu je zelo dobro pomagal 18-letni Blaž Mešiček z 11 točkami, ki je svoje minute dobro izkoristil, saj je z dvema lepima zabijanjema poskrbel, da publika ni ostala ravnodušna in si prislužil bučen aplavz. Prav tako je treba pohvaliti tudi preostali del ekipe, saj je prav vsak doprinesel nekaj k skupni zmagi. Čeprav usodo zmajev že dolgo kujejo poškodbe, tokrat niso imele prav velike vloge, saj je bila intenziteta na višku in prav s tako igro lahko mlada ljubljanska ekipa premaga vsakogar, v nasprotnem primeru pa tudi izgubi z vsakim. Tekma je imela tudi humanitarno noto, saj so se zbirale igrače in sladkarije za otroke iz socialno bolj ogroženih družin. Humanitarna akcija je uspela, tudi mi pa se KK Union Olimpija zahvaljujemo za možnost ogleda tekme!

S. P.

Športni Kralji (navijaška):

NOGOMETNI KRALJI

NAŠI KRALJI IGRAJO FUZBAL,
NE VEM, ČE GA ZNAJO,
GA PA PRIDNO IGRAJO.
NIMA VEZE, SLOVENIJA ALI TUJINA,
POKAL JIH VEDNO ZNOVA ZANIMA.

EKIPA MLADIH IN STARIH FANTOV
ŽOGO DRIBLA MIMO UNIONOVEGA PIVA.
AMPAK ZATO SO HITRI IN BOLJ EKSPLOZIVNI,
NIKOLI RESNI, A ZANESLJIVI.

MLADI BI RADI STARIM DOKAZALI,
KAJ DOGAJA SE V NJIHOVI GLAVI.
Z ŽOGO NA GLAVI, KOLENU IN HRBTU
ZMAGOVALNO VIHRAJO, KOT KAKI RONALDO.

NAVIAČI, KI JIH RAHLO PRIMANJKUJE,
SAJ OKOLI NJIH SE TAK ALI TAK ZMERAJ ZMAGUJE.
S POM-POMI V ROKAH SE VESELJO,
JUHU, NOGOMETNI KRALJI SPET TEKMO DOBIJO.

VANJA

NOVOLETNO VZDUŠJE NA TABORU - VZD

Band in dirigent

foto: arhiv VZD

Obisk predsednika

foto: arhiv VZD

Na zdravje!

foto: arhiv VZD

Silvestrovanje

foto: arhiv VZD

DEDEK MRIZ TUDI PRI NAS!

V decembru so naokoli hodili dobri možje in tudi pri nas se je ustavil dedek Mraz s polnim košem daril za naše najmlajše. Da smo ga lažje dočakali, nam je Gledališče Unikat za uvod zaigralo predstavo Halo, Rdeča kapica?, v kateri nam je na imeniten način prikazalo dobro poznano pravljico v modernejši preobleki. Ker so nekateri otroci zgodbo že poznali, so Rdečo kapico vseskozi opozarjali na vse nevarnosti, ki ji pretijo na njeni poti skozi gozd. S humorjem prežeta predstava je tako zabavala najmlajše kot tudi najstarejše gledalce. Po predstavi je po glasnih klicih izza vrat pokukal stari dobri dedek Mraz, ki je najprej preveril, koliko smo se že naučili v šoli ali vrtcu, zatem pa so mu

najpogumnejši zapeli različne pesmice. Dedek Mraz je za vsakega prinesel darilo, otroci (ter tudi nekateri odrasli) pa so lahko posedeli v njegovem naročju, preden so hiteli odpirati svoja darila. Na koncu smo se še posladkali, dedku Mrazu pa zaželeli srečno pot pri obiskovanju ter obdarovanju drugih otrok. Še dobro, da dedek Mraz z jeleni potuje po širnem nebu, saj bi drugače zelo težko prečkal naše meje in nas razveselil.

Hana

foto: Sindi Perić

MALI PRINC

S Sonjo sva odšli v Kolosej, kjer sva si ogledali sinhronizirano risanko Mali princ. Mali princ je namenjen vsej populaciji, predvsem pa mladini in odraslim, saj ima zanje zelo globoko sporočilo. Prikaže nam predvsem, kako v današnjem hitrem času odrasli pozabimo na otroka v sebi, kako od svojih otrok pričakujemo, da bodo delali tisto, kar si v resnici želimo sami, in pozabljamo na njihove želje, na razigranost. Velikokrat gredo mimo nas stvari, ki so v resnici pomembne. Predvsem pomembno je sporočilo, da je bistvo očem nevidno, a če ga hočemo videti, moramo gledati s srcem, kar po navadi počnejo otroci. Risanka naju je izjemno presenetila, saj je zelo kakovostno dodelana in skozi like prikazuje sporočila, pomembna za naše življenje. Vrne nas v našo otroškost ter nas spomni, kako

pomembno je gledati stvari čez otroške oči, tudi sedaj, ko smo odrasli in iz nje lahko pridobimo marsikateri nauk o sodobnem življenju. Zares vsem zelo priporočava ogled.

Sonja in Tina

MLADOST (YOUTH), KINODVOR, 20. 12. 2015

Odlična igralska zasedba (Michael Caine, Harvey Keitel ...) in nekoliko manj odličen film Paola Sorrentina, čeprav niti pod razno ne slab. Morda bi ga bilo treba bolj brati kot gledati. In kaj s tem mislim? Da me bolj spominja na knjigo življenjskih modrosti ali razmišljanj o življenju, čustvih, življenjskih strasteh in usodnih odločitvah kot pa na film kot film. Modrosti sicer podtikajo v usta različnih protagonistov, namesto da bi jih ti ne tako očitno pokazali skozi, recimo, da, svoja dejanja. Osnovna zgodba se torej vrtili okoli upokojenega para prijateljev, dirigenta/skladatelja in režiserja, ki sta v življenju prišla do slave in ki v hotelu v Švici uživata zasluženi dopust. Režiser v bistvu delovnega, saj z ekipo scenaristov skušajo stuhitati idealen konec novega projekta/

filma. Prijatelja sta povezana tudi osebno, skladateljeva hči je poročena z režiserjevim sinom in ravno v tem času se njuna veza prekine. Vsak s svojo »prtljago« se spopadata z dogodki, ki jima pospešeno sekajo pot, ob tem pa premlevata preteklost in se morda tudi spreminjata. Zdi se, da ima eden čustev preveč, drugi pa odločno premalo (oz. z njimi vsaj ne zna operirati), vendar se imenitno dopolnjujeta. Film je sicer poln preobratov, ki s finimi suspenzi počasi odstirajo marsikaj presenetljivega, ampak zgodba je skoraj preveč in so v določenih delih na silo stisnjene/delujejo prenatrpano v več kot dve uri dolgi »sagi«. Glede končnega vtisa se težko opredelim, saj mi je na nekih nivojih vsebina izrazito ustrezala, na drugih pa se mi je včasih zazdela preveč holivudsko

hepiendovska, navzlic dejstvu, da eden glavnih protagonistov naredi samomor. Film sicer poživi duhovit humor in smisel za fotografijo, pa tudi dober občutek za človeške karakterje. Izdelku lahko mirno nadenem oznako poseben, zapečaten tudi s posebno glasbo in povsem vreden (enega) ogleda. Odlične si namreč (včasih) ogledam večkrat.

MG

»PRISTAO SAM, BIČU SVE, ŠTO HOĆE«

KONCERT BIJELO DUGME, VELENJE, 10. 12. 2015

Predskupina Ave je v velenjski Rdeči dvorani služila predvsem za ogrevanje, v svoji nameri se je poslužila predvsem preigravanja železnega repertoarja rock balad. Te so zaobjele kar raznovrsten izbor: od Eaglesov do Gunsov, Tine Turner in Status Quoja pa celo Queenov. Seveda smo bili prisotni (vsaj jaz) veliko bolj osredotočeni na prihajajoče goste, zvezde večera, ki so slavile prav posebno obletnico (40. let na sceni, vsaka čast). Bend Bijelo dugme je od prvotne zasedbe prestal kar nekaj »kadrovskih« sprememb, tokrat sta njegove barve branila Goran Bregović in Alen Islamović s spremljevalnim bendom tolkalcev in pihalcev ter triom pevk. Koncert so otvorili s komadom Izgubljeno jagnje (čuden izbor, glede na to, da smo se

kar dobro znašli :-)), potem pa takoj krenili v udarnejše vode z Doživjeti stotu (ki je bila morda res pisana na kožo tistim, ki se srečujem/jo s krizo srednjih let – dvorana je bila pač napolnjena z občani srednjih let, čeprav ne le s temi). Je »doživjeti stotu« res tako strašna stvar v življenju? Recimo, da bi bila, če bi se odpovedali koncertom in vsem rečem, ki omogočajo osebno zadovoljstvo. Sledila je Napile se ulice (morda smo se malce tudi mi, priznam, čeprav spet ne preveč, treba je bilo namreč voziti nazaj do Ljubljane). In komad Ha ha ha, ki izpostavlja dejstvo, da je vsako stvar precej lažje početi ob plesu (»sve uz ples«). Po tem so ritem umirili z nekaterimi baladami, denimo: Zaboravi ako možeš in Nakon svih ovih godina, potem pa ga, še

vedno ritem, spet »razdrmla« s Tako ti je mala moja kad ljubi Bosanac. Osebno sicer ne vem, kako je to, morda pa bi pravila lahko posplošili na: Tako ti je mala moja, kad ljubi muškarac (besedilo se vsekakor ujema oziroma bi lahko držalo). Svoj del koncerta sem zaključila s komadom Ne spavaj mala moja muzika dok svira (čeprav: le kdo lahko takrat spi?), ker se mi je mudilo naprej na še eno zabavo (december pač), in bilo je kar malce težko oditi na sredi. Vsemu navkljub sem bila deležna ravno pravnjega odmerka prijetne vibre in melanholičnega bosanskega melosa izpod rok ali ust izvrstnih glasbenikov. Zahvala za to gre Kaly Kolonič :-).

MG

foto: osebni arhiv

Sol in Koper:

TISTA ČRNA LUKNJA

biba.koper@gmail.com

Pojav brezdomstva spremlja cel kup težav, nekatere med njimi so tako rekoč stalnica; odvisnosti od prepovedanih drog, alkoholizem, zdravstvene in duševne težave in nemalokrat depresija ali kakšno izmed anksioznih stanj. Ker sem tudi sama doživela obdobje težke depresije, bila dva meseca dobesedno zaprta doma, saj nisem prenesla kontakta s komer koli, poznam tovrstne težave. Opažam, da veliko ljudi danes malce nejevolje ali slabega počutja kaj hitro identificira z depresijo ali kot je popularno reči »depro«, kar je seveda zelo daleč od resnice in dejanske diagnoze. Depresija je zelo resna zadeva in ne gre je jemati zlahka. Poznam vsaj tri osebe, ki so se zaradi depresije in občutka, da izhoda preprosto ni, odločile za samomor. Ta vrzel, v katero včasih zgolj pokukamo če pa imamo podporni sistem, smo tršega karakterja in smo vzgojeni kot borci, kaj hitro zgubi moč nad nami. Toda vedno pogosteje se dogaja, da preraste v nehoteno navado, in vrzel postaja vedno bolj temna. Vse dokler se nekega dne ne zbudimo in uvidimo, da smo že zdavnaj padli v luknjo, ki je iz trenutka v trenutek bolj temna. Manj vidimo. Manj slišimo. Manj čutimo. Vidimo samo še temo, slišimo samo še negativne misli in čutimo samo še bolečino in nepripadnost. Na začetku razumsko še nekako vemo, da bivanje v tej luknji ni najbolj smiselna zadeva in da bi bilo zelo dobro za nas in naše počutje, če bi šli ven, v naravo, če bi se družili s prijatelji in se ne zapirali vase. Kaj kmalu pa razumski del nas zbledi in poslušamo samo še ranjeno srce, mogoče celo ranjeno dušo. Vstati iz postelje, postoriti vsakodnevne običajne opravke postane za nas enostavno preveč. Tako lahko se je predati črnini in izklopiti ves preostali svet. Zvonjenje telefona, trkanje na vratih počasi enačimo z neobvladljivimi situacijami, saj vedno težje igramo in lažemo, kako nam nič ne manjka in smo v redu. Ker sem raziskovalnega duha in rada pridem do lastnih zaključkov, sem veliko prebiral na temo depresije. Mnenja se tako kot povsod krešejo. Predvsem med strokovnjaki, torej raznimi psihiatri, psihoanalitiki, terapevti ... Nikdar mi ni bilo veliko mar za tablete. Že aspirin in lekadol spijem le v res nujnih primerih. Jasnó torej, da razni antidepresivi zame predstavljajo velik bav-bav. Večina za seboj povleče še odvisnost od le-teh, tako da nikdar nisem pristala na terapijo. Posebno grozljiva se mi zdijo zdravila, ki jih danes zdravniki predpisujejo kot bombončke – za otroke s t. i. ADHD ali motnjo pozornosti s hiperaktivnostjo. Tisti trenutek, ko je vaš otrok malce bolj živahen, raziskovalnega duha ali pač samo malce težje obvladljiv, ste lahko prepričani, da vam bodo svetovali obisk pri katerem od strokovnjakov in ta bo po bežnem pogovoru vašemu otroku predpisal tablete. Na tej točki se je začela moja raziskovalna pot in težnja k temu, da bi doumela, kaj pravzaprav so te tablete in koliko našim otrokom in kasneje nam sploh koristijo. Mnenja so si tako zelo nasprotujoča, da le stežka izbrusite resnico. A ta vseeno obstaja. Kot vedno. In moram priznati, da je naravnost šokantna. Vsaj zame. Ali ste vedeli, da v vsej zgodovini igranja z našimi možgani ne obstaja niti ena raziskava, ki bi kakor koli potrdila mnenje in prakso, da tablete dejansko pomagajo pri tako opevanem izločanju dopamina in serotonina? Enega samega dokaza ni, da obstaja t. i. kemijsko neravnovesje ali možganska bolezen. To vam bo potrdil sleherni znanstvenik, ki nekaj da na svoj ugled in je verodostojen. Samo pomislite ...

Vse psihiatrične diagnoze, kot so bipolarna motnja, ADHD,

anksiozna stanja – vsega tega nekoč preprosto ni bilo. Nihče seveda ne trdi in to je treba poudariti, da ne obstajajo psihične težave, a dejstvo je, da je psihiatrični lobi (vreden milijarde dolarjev) pričel občasna »stanja duha« preprosto imenovati z raznimi diagnostičnimi imeni, vse zgolj zato, da bi se promet z zdravili tega tipa povzdignil v nebo. In se je. Psihiatri trdijo, da je kar milijarda ljudi duševno bolnih in v zadnjih 30 letih so izdali recepte 543 milijonom ljudem in trenutno »drogirajo« 17 milijonov otrok s stimulansi in antidepresivi (velja za ZDA). Kljub dejstvu, da nihče ne pozna vzroka za duševne bolezni, to psevdopsihiatrov ne ustavi, da bi trdili, da so strokovnjaki za zdravljenje duševnih bolezni, in mirno predpisujejo zdravila, ki nimajo prav nobenega dokazanega zdravilnega učinka na paciente in, kar je najhuje, še vedno ljudi proti njihovi volji zapirajo v psihiatrične ustanove, kjer je predoziranje prepuščeno v presojo njim samim in dejansko lahko počno, kar jih je volja. Ste kdaj obiskali kakšno psihiatrično bolnišnico? Jaz sem jo. Prizori so vsaj šokantni.

Zadnja leta je prav tako glasna tudi druga stran psihiatričnega lobija. Ta javno opozarja na pomanjkanje dokazov in popolno odsotnost raziskav na področju kemičnega neravnovesja. Natasha Campbell-McBride, avtorica knjige »Gut and Psychology Syndrome«, pojasni, da sta za naše zdravje bistveni zdrava črevesna flora in nepoškodovana črevesna stena. Psihiater dr. Ron Laifer zagovarja pogovorno terapijo in pitje čaja iz šentjanževke, s čimer si lahko učinkovito pomagamo pri depresiji, anksioznosti, kroničnih glavobolih. Seznam psihiatrov in strokovnjakov na raziskovalnem področju, ki so se končno oglasili v dobro pacientov in ne farmacevtskega lobija, je iz dneva v dan daljši. Ločiti je treba, da tu ni govora o resnejših psihičnih težavah, kot je denimo shizofrenija, ampak o dejstvu, da kar naenkrat vsi bolehamo za neko »duševno motnjo«, ki se zdravi zgolj z zdravili. Če si zlomite nogo, bo poškodba vidna na rentgenu. Če boleate za diabetesom, bo neravnovesje krvnega sladkorja jasno, vidno in dokazljivo prikazano v krvni preiskavi. Če pa imate »duševno poškodbo«, ta ni dokazljiva na možganih, kljub vse bolj sofisticiranim aparatom, ki lahko možgane posnamejo, skenirajo in celo penetrirajo v samo sestavo in delovanje tega organa. Prav tako ni kemično neravnovesje dokazljivo na nobenih drugih preiskavah, kot so kri, urin, blato, kostni mozeg ...

Torej, ko boste naslednjič potrti zaradi smrti bližnjega, imeli trenutne težave v komuniciranju z okolico, ali boste jutraj bolj živahni, proti večeru pa izčrpani, nikar ne dovolite, da psihiater določi, da ste depresivni, anksiozni, imate bipolarno motnjo. Najprej poiščite drugo vrsto pomoči. Brez zdravil, ki to niso in imajo mogoče zgolj placebo efekt. Poiščite drugo rešitev – največkrat je težava trenutna in se jo da hitro odpraviti. Ko enkrat pristanete na tabletah, je velika verjetnost, da bodo naredile ogromno škode in v hujših primerih privedle celo do odvisnosti, ki se bo nadaljevala tudi takrat, ko bo zdravnik že prekinil zdravljenje. Skratka, bodite pozorni in nikar ne dovolite, da vaš otrok v tako občutljivem obdobju, kot sta otroštvo in odrasčanje, postane uživalec anti ADHD tablet. Je le bolj živahen in škoda, ki jo ta zdravila pustijo pri še razvijajočem se bitju, ni vredna tega, da »imate mir v hiši«. Posledice so čez leta lahko veliko hujše.

Vaša Biba

ZGODOVINA BREZDOMSTVA, 9. DEL - ANTIČNA GRČIJA/ŠPARTA

018
KRALJI
ULICE

Ker smo si v prejšnji številki pobližje ogledali življenje v demokratičnih Atenah, je prav, da si osvežimo spomin tudi na največjega rivala in še eno veliko silo starih Grkov – Šparto (Peloponez/J Grčija). Na Šparto bi se osredotočil tudi zato, ker si državljana/ke Šparte nikakor ne morem zamisliti kot brezdomca. Toda najprej si oglejmo največje razlike v njihovih družbenih ureditvah.

Čeprav sta si bili geografsko mestni državi precej blizu, sta imeli povsem različno gospodarsko in družbeno ureditev. Delili si nista ne življenjskega stila ne kulture ali sistema osebnih vrednot. Kot vemo, so bile Atene simbol svobode, umetnosti in demokracije. Že ime samo je povzeto po boginji modrosti in znanja Ateni. Šparta po drugi strani pa je bila oligarhična (*oligos* – več, *archia* – vlada) militantna družba z nekaterimi elementi monarhije in »demokracije« (volili so namreč senatorje), vladali pa so aristokratska elita in zemljeposestniki. Šparta je bila sicer bolj skupek vasi kakor pravo mesto. Za vplive in ideje iz drugih držav je bila zelo zaprta in se je trdno oprijemala svoje specifične kulture. Zanimivo je, da sta Špartancem vladala dva kralja, ki sta svoj položaj obdržala vse do smrti, krono pa so nato nasledili njuni sinovi. Razlog za to je bil ta, da je bila Šparta »konstantno« v vojni in bi ob morebitni smrti enega izmed njiju vajeti takoj prevzel drugi, država pa tako ne bi zapadla v politično krizo. Sicer kralja nista imela politične moči v pravem pomenu besede, še manj pa sta imela od tega monetarne koristi. Bila sta predvsem vojaški in religiozni vodji. Ob sprejemanju zakonov so ju zlahka preglasili ostali nosilci politične moči. Vsako leto so v ta namen izvolili pet eforjev, ki so ocenjevali njuno vladanje in od njiju celo zahtevali pokornost. Zakaj menim, da Špartanci niso poznali brezdomstva?

Že ob rojstvu je bilo usojeno preživeti le močnim in zdravim otrokom, šibke ali pohabljenе so vrgli v prepad, nekateri srečnejši pa so skrivoma končali v rokah špartanskih sužnjev Helotov. S sedmim letom starosti se je začela t. i. špartanska vzgoja. Takrat se je moral vsak deček v posebnih ustanovah priključiti strogemu vojaškemu urjenju. Že od mladih let so jih načrtno stradali, ker so se morali naučiti neopazno krasti. Če so jih odkrili, so bili kaznovani. Tepež in ostale neprijetnosti so morali prenašati molče. Da bi si utrdili noge, so hodili bosi, odeti so bili le v ogrinjalo, ki jim je ponoči ali pozimi služilo tudi kot odeja. Samoodpovedovanje, vojaške spretnosti in bratovščina so jih skozi dolga leta urjenja močno povezali. V znak poguma so nosili dolge lase. Ko so napolnili osemnajst let, so postali polnopravni državljani ter se pridružili špartanski falangi in prejeli najbolj sveto stvar vsakega špartanskega vojaka – ogromen okrogel ščit. Ta je imel takšno vrednost, da so celo matere ob slovesu svojim sinovom dejale: »Vrni se s ščitom ali na njem.« (Le brez njega ne.) Tudi dekleta so se urila v metu kopja in diska, se učila boriti ..., saj so bili mnenja, da lahko le močne ženske rodijo močne otroke. Špartanske ženske so imele precej več pravic kakor ostale Grkinje. Poleg tega, da se niso pretirano ukvarjale z ženskimi opravili, saj so jih bile po zakonu oproščene in so lahko posedovale zemljo, so si lahko

po želji tudi izbirale moške oz. več njih. Strpni so bili tudi do istospolnih vez, katere so se znale splesti med vojščaki. Torej, ugotovili smo, da ne moški ne ženske niso opravljali nobenega fizičnega dela. Moški so se ves čas urili za boj, ženske pa so skrbele predvsem za posest in potomstvo. Streho nad glavo in poln krožnik na mizi jim je omogočal zaslužjen nešpartanski sloj prebivalstva oziroma tlačani v državni lasti, imenovani heloti. Ti so opravljali vsa fizična dela in niso imeli veliko pravic. Brezdomstvo v njihovi družbi skorajda ni bilo mogoče, saj so imeli, da bi lahko delali, tudi heloti zagotovljeno streho nad glavo. Tudi morebitni tujci, ki bi se kot vagabundi lahko naselili v njihovi mestni državi, niso bili ravno dobrodošli. Pravzaprav so jih menda enkrat letno vse izgnali. Helote so državljani Šparte celo lahko nekaznovano ubili. V bistvu je bil to eden izmed pogojev za sprejetje v elitno špartansko specialno enoto, imenovano 300. Oboroženi le z nožem so morali sedemnajstletni fantje, ki so se ji želeli pridružiti, neopazno ubiti enega izmed njih. Ena izmed najbolj znanih podvigov slavne elite tristetih je bila bitka pri Termopilah, ko so pod vodstvom 60-letnega kralja Leonidasa Špartanci odbili masovni napad Perzijcev pod vodstvom kralja Kserksa. Ta je po dveh dneh bojev v ozkem prehodu naposled v boj poslal svojo specialno enoto, imenovano nesmrtni (vedno so šteli 10.000 vojščakov – vsakega umrlega je takoj zamenjal drugi), vendar je špartanska falanga odbila tudi njihov napad. Naposled je eden izmed domačih Grkov, sovražnih Šparti, Kserksu izdal skrito gorsko kozjo stezico, po kateri so jim Perzijci udarili za hrbet. Ko je padel kralj Leonidas, so ga obstopili preživeli Špartanci, da se njegovega trupla ne bi mogel polastiti sovražnik. Po neuspešnih pozivih k predaji (po legendi naj bi številčnejši Perzijci zagrozili, da bodo s svojimi puščicami zakrili sonce, eden izmed trisetih pa naj bi na to odgovoril, da nič ne de, se bodo pač borili v senci), kar je za Špartanca največja možna sramota, so lokostrelci pobili vse do zadnjega. Poleg Špartancev je padlo tudi 700 Tespijcev in 400 grških zaveznikov, ki so jim ščitili hrbet. Perzijci naj bi izgubili 20.000 mož. S svojim pogumom so Špartanci zadržali močno številčnejše Perzijce ter pridobili dovolj dragocenega časa, da so združeni Grki organizirali zadovoljivo obrambo in naposled tudi zmagali ter Perzijce pregnali iz Grčije.

V skalo vklesan napis pri Termopilah: »Pojdi tujec in sporoči Špartancem, da tukaj ležimo mrtvi, ker smo ubogali svete zakone svoje domovine,« govori o špartanski družbi in njenem največjem idealu, za katerega so bili vsi pripravljeni žrtvovati svoje življenje.

Ljubezen države do posameznika in obratno je dandanes nekaj popolnoma paradoksalnega. Sprašujem se, kako bi dejansko lahko poimenovali današnjo družbeno ureditev, saj demokracija ni pravi izraz zanjo. Morda bi lahko dodali pridevnik navidezna, morda pa smo ujeti v demokratično oligarhijo, kdo bi vedel?

Jean Nikolič

Opodpiram - GORAN ŠALAMON (DEMOLITION GROUP)

Kako dojemate brezdomstvo in kdaj ste se s pojmom (prvič) pobilže srečali?

Očitno prvo srečanje z brezdomstvom ni bilo preveč spektakularno niti presunljivo, tako da si ga kot nek poseben, neizbrisen dogodek nisem vtisnil v spomin. Predvidevam pa, da je to bilo v Ljubljani. Najverjetneje med kakim šolskim izletom v glavno mesto. Pri nas v Brežicah, ko sem bil v osnovni in srednji šoli, tega praktično ni bilo oziroma ne tako, da bi si mi otroci predstavljali, kaj bi to lahko bilo in kako bi lahko obstajalo. Je bilo par čudakov, ki so celo življenje preživeli na cesti, tudi takšnih, ki si jih srečeval z vrečkami v rokah, in tudi takšnih, ki so večkrat žicali drobiž, a nismo si predstavljali tega, da bi bili to lahko brezdomci. Za nas takrat so bili to pač čudaki, ki nočejo ali ne najdejo skupnega jezika s svetom, v katerem živijo, in so si izbrali nek drugačen način življenja. Nismo imeli nobenih pomislov glede tega, da bi lahko bil njihov način življenja kaj drugega kot zavestna in lastna izbira in odločitev. No, pa seveda to, da so verjetno malo ali malo bolj nori. Pa da so malo ali malo bolj tudi lenuhi. So bili pa res redki. Par »vaških posebnežev«. V glavah otrok, ki smo bili materialno in družabno preskrbljeni, za drugačno razmišljanje ni bilo prostora. Na to, da bi se lahko življenje odvrtelo tako, da bi lahko človek mimo lastne volje in izbire ostal brez strehe nad glavo, ali pa da bi lahko ostal brez doma za svoja čustva, v svojem otroškem svetu brez pomanjkanja nismo pomislili. Tudi pozneje, ko sem študiral v Ljubljani in ko so bila na ulicah in v gostilnah srečanja z brezdomci bolj pogosta, je še vedno prevladovala bolj romantična predstava o njih. Predvsem sem jih verjetno v največji meri dojemal kot upornike, ki jih boli za vse, kar jih obdaja, in ki imajo jajca, da vse in ves svet odvržejo in živijo po svoje. V večnem in vseobsegajočem upor proti vsem in zanikanju in odklanjanju pravil, ki niso skladna in ki omejujejo njihovo neizmerno svobodo. Še vedno je pri dojemanju brezdomstva prevladovala ta nekakšna uporna, se pravi zmagovita, komponenta nad komponento poraza. Nisem puščal veliko prostora temu, da bi jih videl in čutil kot nesrečnike, kot poražence v nekem obdobju življenja ali v neki življenjski situaciji.

Kakšen se vam zdi odnos do brezdomcev v današnji družbi?

Kakšen bi pa lahko bil v družbi, katere edino merilo ocenjevanja in vrednotenja sta uspeh in uspešnost? Še celo cerkev, ki naj bi temeljila na usmiljenju in solidarnosti z nesrečnimi, uradno in javno razglasa, da so za siromaštvo in za lačne otroke krivi nesposobni in leni starši. Pa hajd, recimo še zastarelih socialističnih miselnosti in navad. Takšno je tudi gledanje večine družbe. Za večino so brezdomci ljudje z napako. S pomanjkljivostjo. Ne znajo in ne zmorejo se prilagoditi zahtevam sodobnega življenja. Manjka jim sposobnost biti uspešen. Zato so za krasni novi svet moteči. Treba jih je čimbolj osamiti, izločiti, umakniti in oddaljiti. Navsezadnje, da s svojo nesposobnostjo in neuspešnostjo ne umažejo in ne okužijo ostalih. Recimo otrok.

Kakšna se vam zdi trenutna situacija v primerjavi s preteklostjo?

Problematiche ne poznam tako dobro, da bi si upal ocenjevati. Mislim pa, da primerjava ni ravno enostavna. Imam občutek, da so, kar se tiče humanitarne pomoči, nekatere stvari malo bolj in v večjem obsegu urejene in zagotovljene kot včasih. Po drugi strani pa živimo v svetu, v družbeni ureditvi, ki temelji na plenilski in brezosebno individualistični ideologiji, ki upošteva in nagraduje poslušnost in pokornost tej ideologiji. Ki temelji na učinkovitosti in prelivanju družbenega bogastva od družbenega k privatnemu.

Če imajo nekateri uspešni in brezobzirni vedno več, potem ostane za vse ostale vedno manj. Kot posledica tega prelivanja družbenega bogastva pa je vedno več poražencev te ureditve. Vedno več poražencev v življenju. Izčrpanih čustveno ali materialno. Tako da, če se humanitarne razmere izboljšujejo, raste pa število poražencev, potem lahko ugotovljamo edino, da je situacija slabša, in če se trenutni družbeni sistem ne bo zamenjal, se bo v prihodnosti samo še slabšala. Povečevala se bosta tudi stigmatizacija in izločanje poražencev iz lepega uspešnega sveta. Motijo to lepo podobo.

Kako bi po vašem lahko izboljšali stanje oziroma kaj je po vašem tisto, kar bi svet lahko naredilo lepši kraj za vse?

Tako kot sem rekel že prej. Edino zamenjava ideologije in družbenega sistema. Sistem, ki usmerja delitev družbenega bogastva v korist privatnega namesto celotne družbe, je treba zamenjati s sistemom, ki bo pretežni del družbenega bogastva preusmeril v korist celotne družbe, ne pa v privatne žepke. Drugače ni nobene možnosti, da bi svet postal lepši kraj za 99 % ljudi na njem.

Poznate projekt Kralji ulice in kaj menite o njem?

Časopis Kralji ulice je fantastična zamisel. Seveda tudi dobra izpeljava. Izmed vseh dobrih stvari in luči, ki jih prinaša v nesrečni svet brezdomstva, mi je še posebej všeč to, da nekdo, ki živi v izrazitem in ekstremnem pomanjkanju osnovnih materialnih dobrin in izrazito pomanjkljivih materialnih pogojih, velik del svojega truda in življenjske moči usmeri v delo za nekaj, kar ni materialno. Vzpodbuditi nekoga, ki mu primanjkuje vsega, da postavi pisanje in delo za časopis pred zadovoljitev materialnih potreb, tudi tistih najskromnejših in osnovnih, je velik in izjemno lep dosežek. Verjetno pa tudi dober prispevek k osmišljanju življenja. Delo za cilj, ki je na koncu dosežen in udejanjen. Pa takoj za tem že naslednji cilj. Da dokončan časopis doseže čim več bralcev. Ja, za nekoga, ki je izgubil vero v dosegljivost in uresničljivost ciljev, odlična zadeva. Ravno tako odlična pa tudi navzven, proti trenutnemu svetu in družbi. Da je možno, da obstajajo vrednosti, ki so večje in pomembnejše tudi od osnovnih materialnih. In da še obstajajo ljudje, ki lahko to tudi živijo in cenijo.

Morebitne pozitivne in/ali negativne izkušnje z brezdomci, anekdota?

Brezdomce sem srečeval in jih srečujem izključno na ulici. OK, saj zato so brezdomci, ker nimajo doma in ne morejo biti drugje kot na ulici. Mislim sem to, da ne delam niti ne sodelujem v nobeni organizirani dejavnosti pomoči brezdomcem. Do sedaj nisem doživel še nobene negativne izkušnje. To, da se včasih kateri v pijanosti malo bolj prilepi in zateži, ne štejem za negativno izkušnjo. Pozitivne izkušnje, ki so v najbolj svežem spominu, pa so vezane ravno na prodajalce Kraljev ulic. Od prvokrat, ko so mi jih ponudili, jih kupim vedno. Se zna zgoditi tudi to, da pridem iz Ljubljane s po dvema, tremi izvodi. Brezpogojno in zelo cenim kakršen koli trud, ki izraža, da njihova usoda ni posledica njihove nepripravljenosti, brezvoljnosti, lenobe, da bi si poiskali svoj prostor v družbi. Zato Kralje ulice kupim vedno in jih bom tudi v bodoče. Nazadnje mi je prodajalec pomagal tudi pri nakupu parkirnega listka na avtomatu, ker ga takoj nisem našel in ker ga, ko me je pripeljal do njega, nisem mogel uporabiti, ker nisem imel očal.

MG

foto: osebni arhiv

Gostujoči kolumnist:

Tomaž Z.

SLOVENIJA 2050: PRIHODNOST JE DALEČ

020
KRALJI
ULICE

Države se dandanes vodijo kot gospodarske družbe in zato prav tako kot podjetja potrebujejo vizije in strategije razvoja. Strateški razvojni okvir domače države je bil nazadnje definiran v Strategiji razvoja Slovenije za obdobje 2005–2013, katero sta prispevala prva vlada Janeza Janše in dr. Janez Šuštaršič kot takratni direktor Urada za makroekonomske analize in razvoj. Tako je njen rok trajanja potekel, država pa je pravzaprav že tretje leto brez kompasa oziroma prave vizije in strategije. Toda brez skrbi. Aktualna vlada Mira Cerarja si je pripravo nove strategije razvoja države zadala za pomembno prioriteto svojega mandata in se že odločila, da bo prvi in temeljni korak njene priprave oblikovanje v začetku leta predstavljenega osnutka Vizije Slovenije do leta 2050. Proces priprave Vizije 2050 in Strategije razvoja Slovenije do 2030 se je sicer začel že lani poleti, ko je vlada julija ustanovila horizontalno skupino, katere glavna naloga je koordinacija procesa ter vsebinskih podlag za pripravo vizije in strateškega dela dokumenta. Za oboje je pooblaščen Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (SVRK) v sodelovanju z Uradom za makroekonomske analize ter vseprisotnim Ministrstvom za finance. Mesec kasneje je bila oblikovana tudi skupina za prihodnost, ki jo sestavlja 14 posameznikov in posameznic, ki so se po oceni vlade s svojim dosedanjim strokovnim delom že uspešno uveljavili na domačem in tujem parketu: Lučka Kajfež Bogataj, Jožica Rejec, Zala Turšič, Janja Hojnik, Eva Matjaž, Tadej Bajd, Alojz Ihan, Rupert Gole, Tomaž Lanišek, Luka Omladič, Jure Leskovec, Erik Kerševan, Mitja Čander in Matjaž Mulej. Prva odločitev te skupine je bila, da se razširi na cca. 50 predstavnikov slovenske družbe in da se vanjo neodvisno od politike in političnih strank vključijo predstavniki religij, regij, različnih področij dela, obeh spolov in različnih starostnih skupin. V začetku novembra lani pa se je nato 42 udeležencev iz različnih koncev države, različnih starosti in iz različnih sfer zbralo na tridnevni delavnici z naslovom: Prihodnost ni daleč. Vizija Slovenije 2050. Na delavnici naj bi sicer po besedah

ministrice za razvoj, strateške projekte in kohezijo Alenke Smerkolj nastalo seme, ki je bilo podlaga za osnutek dokumenta Vizija Slovenije 2050 s ključnimi prioritetaami za leto 2030, ki ga je v začetku januarja na nedeljskem delovnem posvetu na Brdu pri Kranju tudi potrdila vlada. Zgolj četrt stoletja samostojni republiki je v prvi fazi postopka tako kot v najhujših časih zadnje gospodarske krize z nasveti ob strani stala Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD). Njena izredna koncentracija strokovnega znanja in pregled nad globalnimi trendi sta v tem primeru stala 297.000 evrov. Toda iz postavke tehnična pomoč stare evropske perspektive 2007–2013 sta jih neposredno pokrila Bruselj in Evropska unija. Tokratni tehnični prispevek OECD sta bili priprava podlag in pomoč pri metodologiji samega procesa, skratka navodil, kam in kako naj se domača država v prihodnje oziroma vsaj do leta 2030 razvija. Na podlagi predstavljenega osnutka Vizije 2050, ki je zdaj predmet najrazličnejših javnih razprav, saj si vlada želi širokega konsenza in vizije oziroma strategije, bodo vladni pooblaščenca in najeti svetovalci oblikovali strateške razvojne usmeritve države do leta 2030 s podrobnejšim srednjeročnim akcijskim načrtom, ki naj se s prihodom naslednje koalicije in vlade ne bi spreminjala. Da to samo po sebi pač ni nujno tako, bi se sicer aktualni snovalci vizije in strategije Slovenije lahko podučili iz kilave realizacije zadnjega, leta 2013 poteklega strateškega razvojnega okvirja države, o katerem se je pravzaprav povsem nehalo govoriti sočasno z odhodom in zamenjavo Janševe prve vlade po izteku njenega mandata leta 2008. Toda po treh letih brez vsaj na papirju definiranega razvojnega okvirja bi naj ta krovni dokument v državi naposled bil sprejet do konca letošnjega leta, da bi lahko po besedah ministrice Alenke Smerkolj prve usmeritve upoštevali že pri pripravi proračuna za leto 2017. Toda ker je Proračun Republike Slovenije za leto 2017 (DP2017) sprejet že od decembra lani, gre tako pri tej izjavi kot samemu osnutku Vizije Slovenija 2050 predvsem za politično leporečje.

foto: Sandi Petric

Tako zaradi globalnih izzivov, kot so staranje prebivalstva, boj proti podnebnim spremembam, nagel tehnološki razvoj, sodobni migracijski tokovi in naraščajoče neenakosti, in ne nazadnje tudi navodila OECD, država Slovenija vsaj neko vizijo ter dolgoročno smer razvoja vsekakor potrebuje. Pa čeprav država ni in ne more biti vodena zgolj kot podjetje. Toda povsem v skladu z definicijo Slovarja slovenskega knjižnega jezika (SSKJ) je vizija enako privid. Zaznava brez stvarne podlage. Notranje doživetje česa, kar v stvarnosti (še) ni nastopilo. Videnje. Izmišljena, fantazijska podoba (česa). Predstava o tem, kakšna naj bi kaka stvar ali pač država v prihodnosti bila, kar se v predstavniških demokracijah praviloma vedno znova določa na vsake 4 leta. Vizija, kot po SSKJ tudi vidna, zlasti religiozno mistična halucinacija, pa je politična predpostavka krovnih ciljev razvoja, da bo strateška usmeritev Slovenije dejansko odslavala želje in potrebe ter enako nagovarjala vseh dva milijona Slovencev in Slovenec. Prihodnost ni blizu, ker bo tudi po končnem besedilu Vizije 2050 in Strategije razvoja 2030 Slovenija pač ostala politično na vsaj dva pola, dve viziji in dve strategiji razdeljena država.

foto: osebni arhiv

Pamflet:

IMAM SVOJE MNENJE, PA SE Z NJIM NE STRINJAM

Človek človeku volk, ja, to je pod našo kožo, bogovi pa so nam dali razum, pamet, um, drugo je živalsko, mar smo bližje bogovom ali živalim, ali smo le ubogi Zemljani, ljudje, daleč od boga? Bogovi so nam dali govor, s tem smo različni od živali. Laibachi so dali ploščku naslov Volk. Volk, narod volkov. Izredno izvirno in poučno. Če bi živali imele dušo, bi po smrti tudi prišle v nebesa, vice ali pekel.

Č. Clonsky

Kupidove puščice

Evil Art

KOFETKARJA, 10. DEL

Taubija so končno izpustili iz rezervata ali kurnika. Ima boga! Kar tako naprej. Seveda ne bi bila prava kofetkarja, če ne bi zakofetkala vseh teh osem mesecev za nazaj. Kar naporno. Za osem mesecev čistine ga ni junaka, ki bi mu zneslo priti čistemu čez vse te skodelice opojne pijače.

Malo sem bil presenečen. V hiši ni več, kot je bilo. Hja, no, časi se spreminjajo in ljudje z njimi. Zato vem, da naju ne bi ustavilo in ne bi nadaljevala tam, kjer sva končala. Jaz sem to prvo travmo svobode očistil nekako tako, da sem šel k Nebavcu napolnit baterije. Potem pa v hišo (oziroma okoli nje, kjer je dela, da bova kar zagrabila, čim posije pomlad). Do takrat pa, kofetek uber alles.

N2 in Taubi

Tanja San in Anastazia Om:

KRALJICA IN KRALJICA

TANJA SAN

TVOJE CUNJE SO POBRUHANE.
TVOJE STANOVANJE JE ZAPEČATENO MUH.
TVOJE SRCE TRIINDVAJSETKRAT PREBODENO.
TVOJA SOLZA PREŠTETA.

MOJA PIDŽAMA POSCANA.
MOJA ZAVEST TONSKO PREKLANA.

TVOJE MESO JE IZPOD RAŽNJA PODARJENO.
TVOJA VLOGA ODLOČENA V POGUM.
TVOJE KRILLO PONEDELJEK PREHITEVA.
TVOJE TVOJE JE IME.

ANASTAZIA OM

CUNJE OPRANE, MUHE PREGNANE.
ČISTA PIDŽAMA, SOLZE OBRISANE.
SRCE ZAŠITO S ŠIVI POGUMA MOŽNO JE.

A TONA NE NAJDEM ZA ZAVEST PREKLANO.
ČISTILA NE NAJDEM ZA DUŠE ZAPACANE.
PRAHU ČAROBNEGA NE NAJDEM,
KAKO ŽIVLJENJU, KI GA DRUGI RIŠEJO, UBEŽATI?

MI BOŠ POMAGALA ISKATI?
TON, ČISTILO, ČAROBNI PRAH.
ZA ZAVEST, ZA DUŠE ČISTIH NAMENOV,
ZA ŽIVLJENJE ŽIVETI, SADOVE NARAVE UŽITI,
ZRAK IN NESTRUPENIH PLINOV DIHATI.

BOŠ POMAGALA?
ALI SKRIVALA SE BOŠ ZA ZAVESTJO PREKLANO?

Kraljevi recenzor:

INVENTURA, SNG MALA DRAMA

Predstava v režiji Ajde Valcl na domiselni način ponuja kritičen vpogled v moderen svet dela, zlasti v povezavi z mladimi, ki vanj šele vstopajo. Že pridobitev službe sama po sebi terja od posameznika nečloveške napore in pogosto celo samozatajevanje, v vseh pogledih pa je posredi kruta selekcija. Ko in če službo nastopiš, se pričakuje, da si na razpolago non stop, da pozabiš na družino (kaj je že to?) in na otroke, v vsakem primeru pa mobilizira nezdravo konkurenco oz. brezkompromisno rivalstvo. S tem se kajpada demolira vsakršna solidarnost ali celo sočutje. Tekst Vesne Hauschild razkriva bolečo resnico cvetočega kapitalizma, ki mu ni več mar človek, temveč le še produkt, zato vse sile usmerja predvsem v način, kako tega prodati. Ne glede na žrtve. Vsaka od štirih protagonistk, ki se potegujejo za razmeroma neugledno delo v prodajnem podjetju (razpisano delovno mesto v nadaljevanju sicer omogoča napredovanje), se znajde po svoje. Nekatere si pomagajo z doseženo izobrazbo, druge stavijo na čare spolne razpoložljivosti (na žalost se izkaže, da je asistent direktorice kadrovske službe – kako ironično – gej), tretje spet na delovne izkušnje, vse pa so v svojem boju neizprosne in usmerjene k cilju. Človek proti sistemu ali človek človeku volk. Kolikšen je v sodobnem svetu sploh še delež svobodne volje in/ali etičnega kodeksa? Vsekakor vredno razmisleka.

Konec pa, hja, vsak si ga lahko razlaga po svoje; morda je res,

foto: Peter Uhan

da prevaga prvobitna človeška narava, ki jo kljub vsemu vodi težnja k dobremu (recimo, da je svet konec koncev (tudi) dober), morda pa je vse to le iluzija.

Igralska zasedba je naredila vtis v vseh pogledih, vsi po vrsti so bili imenitni, od ženskih likov (igralke: Sabina Kogovšek, Nina Ivanišin, Ana Urbanc in Nina Valič) sta bila terjana še prav posebna kondicija in plesno znanje. Z izjemno natreniranostjo me je (poleg talenta, ki me ni presenetil) presenetil Klemen Slakonja. Vsekakor priporočam v ogled.

MG

FESTIVAL ANIMATEKA, ZGODBA O LJUBEZNI IN JEZI (UMA HISTORIA DE AMOR E FURIA - RIO 2096)

Zgodba mesta Rio de Janeiro med vojaško diktaturo. In o ljubezni med Janaino in bojevnikom. Na eni strani policija, ki zatira celotno prebivalstvo, na drugi pa uporniki, ki se oblastem uprejo, pobijejo nekaj policistov in ropajo banke, da ne bi bilo več dovolj denarja za vojsko in policijo. Animacija je narisana na papir in prenesena v filmsko obliko. Film režiserja Luiza Bolognesija nastane leta 2012 v Braziliji, kasneje pa je nagrajen na mednarodnem festivalu animiranega filma v Annecyju v Franciji kot najboljši celovečerni animirani film, v Braziliji kot najboljši celovečerni film po izboru žirije, na evropskem festivalu kot

najboljši fantastični film, v Strasbourgu najboljši po izboru občinstva in v Tokiu za najboljši animirani film. Del programa Animateke je bil tudi projekt animatorja Thomasa Johnsona Stop Motion, potekal pa je v kavarni Kinodvora. Animator je imel pred sabo lutko, napravljeno po svoji podobi, ta pa je (tako je vsaj izgledalo) risala na platno ljudi – vse, ki so se prostovoljno javili za poziranje. Za vsakega posameznika je naredil 25 fotografij, vsakič je telo lutki nekoliko premaknil. Delo za vsakega posameznika mu je vzelo 5–10 minut. S tem bo ta prispeval v filmu, ki je še v nastajanju, približno sekundo materiala.

foto: Žigažaga

Animateka je letos mignila, kot bi trenil. V poprečju sem si ogledal 1,8 filma na dan v celotnem času festivala.

Žigažaga

31. FESTIVAL LGBT FILMA - IZBOR

The Second Life Of Thieves

Film režiserja Ming Jin Wooja Drugo življenje tatov je nastal v letu 2014. Vključuje ljubezenski trikotnik. Vojaškemu vodji Tanu žena pobegne z njegovim prijateljem. Z gledišča fotografije ima nekaj zanimivih portretov. Zgodba je več ali manj samo trpljenje, zato me je film tudi precej zamoril. Zato sem se hitro odločil, da letošnji LGBT filmski festival, ki je na

Slovenskem še vedno najstarejši filmski festival in tudi edini, ki ga zaradi preteklih incidentov varuje slovenska policija, na hiter način zaključim. Morda po krivici, pa vendar festivalu nisem dal več priložnosti. Projekcija se je, kot že vsa leta, odvijala v Kinoteki, del projekcij pa se je sicer odvil še v Kinodvoru.

Žigažaga

26. LIFFE - JAGODNI IZBOR

Savlov sin

Nekaj znanih filmov o koncentracijskih taboriščih iz časa nacizma sem si že ogledal, vendar so si vsi med seboj podobni. Tematika me kljub temu še vedno privlači, zato sem se na festivalu odločil ogledati film *Savlov sin*. Že v opisu sem prebral, da gre za drugačen film, kar mi je spodbudilo dodatno radovednost. Kadri, osredotočeni na Savla – glavnega junaka – od blizu, zamegljeno ozadje in nejasni zvoki groze so me takoj pritegnili. V njem ni bilo nobene glasbe. Že od začetka se je razlikoval od ostalih filmov o holokavstu. V njem poskuša čustveno otopeli Savel, katerega naloga v taborišču je čistiti plinske celice, pokopati dečka po židovskih običajih. Medtem ko si njegovi sojetniki prizadevajo organizirati upor in zbežati, Savel za ceno svojega življenja in ceno upora kolegov, s truplom dečka v naročju, znotraj taborišča išče rabina, ki bi ga pokopal. Kakšen bedak, sem si mislil do konca predstave, dokler ni glavni igralec malo bolj razsvetlil publiko po koncu. Savel naj bi bil zaradi vsega početja v taborišču že duševno mrtev. Ničesar ni bilo več, za kar bi še živel. Nobenega motiva. Deček, ki je preživel dušenje v plinski celici in kasneje bil ubit, pa je v Savlu ponovno prebudil življenje. Dal mu je motiv. Film odpira še mnogo drugih vprašanj in ga z lahkoto povežemo s sodobnim svetom. Kakor koli, film je vrhunski in si ga enostavno morate ogledati.

Goran J.

Zenit (Zvizdan)

Film hrvaškega režiserja Daliborja Matanića na festivalu v Cannesu ni ostal neopažen, prav tako ne v Pulju. To seveda ni presenetljivo, saj me je prepričal s svojim iskrenim pristopom in izvrstno fotografijo, pa tudi nekoliko lirično zgodbo, ki izpostavlja človeške strasti in težo odločitev v pretežno neugodnih razmerah. Večkrat obravnavano, praviloma tragično vojno tematiko (ex YU bratomorne vojne), je predstavil skozi prizmo ljubezni in nanjo vezanih izgub, a na nek način (morda) tudi »dobitnih« kombinacij treh parov v različnih preizkušnjah. Druži jih pripadnost eni (hrvaški) in drugi (srbski) etnični skupini v različnih dekadah vojne agonije: tik pred izbruhom, takoj po koncu in 10 let za tem. Gre za neke vrste trilogijo; prva je ljubezenska zgodba Jelene in Ivana v letu 1991, ko se že sluti prihod apokalipse. Vojna vezo nasilno pretrga z Ivanovo tragično in povsem banalno smrtjo. Nataša in Ante sta postavljena v leto 2001, na konec

vojne, ko se razbiti svet skuša ponovno vzpostaviti. Kruta dediščina izgub jima brani, da bi se ljubezni, ki bi v drugih pogojih morda lahko uspela, dejansko prepustila. Leto 2011; zamere in bolečino izdajstev je težko preseči. Morda je skupni otrok združevalni moment, ki lahko preseže sovraštvo na najbolj občutljivi točki. Pretanjen občutek za človeško naravo skozi zgodbe, ki so nam kljub srhljivosti tako ali drugače blizu, neprisiljeno utelesi ves absurd vojne in zagotovo pusti silen vtis.

MG

V senci žensk

Na 26. festivalu Liffé smo si ogledale delo francoskega režiserja Philippa Garrela. Film se dotika vedno vroče teme odnosov med spoloma, med žensko in moškim.

Režiser sam razlaga, da se glavna tematika filma vrti okrog dejstva, da je ženski libido prav tako silovit kot moški. V meni pa je najmočnejši vtis pustilo mojstrsko prikazovanje tihih pasivno-agresivnih pritiskov moža na ženo.

Par, Pierre in Manon, živi skromno, ona je svoje sanje zamenjala za njegove. Pomaga mu pri uresničevanju vizije, da bo postal slaven režiser dokumentarnih filmov. Skupaj snemata in komaj shajata, ona mu nudi tako čustveno kot delovno podporo, videti je, da verjame vanj celo bolj kot on sam. Pierre spozna mlado stažistko Elizabeth, s katero seveda začne ljubimkati, videti je, da se bo zgodba odvrtila v klasično smer. Vse do zapleta, ki človeku prinese vsaj malo veselja. Elizabeth odkrije, da ima tudi Manon ljubimca. Navkljub presenetljivemu zapletu pa se zgodba v nadaljevanju odvijte klasično. Manon ima ljubimca predvsem zaradi zapostavljenosti v svojem zakonu, Pierre pa ljubimka zaradi strasti in zdolgočasnosti. Manon se je pripravljena ljubimkanju, takoj ko pride do razkritja, odpovedati. Vendar se vseeno odločita, da gresta narazen. Oba ostaneta sama.

Konec je predvidljiv, ko se spet srečata, sta oba osamljena, ugotovita, da ne moreta drug brez drugega in se spet povežeta. Omleden objem pa ne ponudi nobenega prepričljivega razloga, da se ne bo zgodba v ponovno obujenem partnerstvu spet ponovila v utrjevanju klasičnih vlog med spoloma. Morda bi bil bolj primeren naslov filma *Ženske v senci*, vprašanje pa je, če bi si ga potem sploh izbrale za ogled.

Luna J. Š.

023
KRALJI
ULICE

foto: arhiv Kinodvora - Zenit

ZLAGANO SONCE, DEMOLITION GROUP, MENZA PRI KORITU, 18. 12. 2015

Zdaj skoraj že tradicionalno so Demolišni za dva zaporedna večera zasedli Menzo in nam, navdušenim oboževalcem (alternativne scene – to trdim seveda zase), popestrili sicer meglen decembrski dan. Tokratna priložnost je pomenila obenem zaključek letne turnee ob izidu albuma Zlagano sonce. Prisostvovala sem tako »otvoritvi sezone« maja v kinu Šiška kot zaključku v Menzi, sklep pa je sledeč: Metelkova s klubske sceno in možnostjo sproščenega kajenja (ne pred vrati) precej bolj ustreza mojim preferencam in podkrepi glasbeno zvrst. Skupaj z vstopnico si dobil bonus (dedek Mráz?), CD. Koncert se je začel točno, in sicer z večino komadov z nove plošče. Izpostavljam le nekatere: Gospodar ali Slab gospodar → zagotovo stopnjevanje, tipično za Slovenijo, naslov pa morda sinonim za slovensko gospodarsko in politično sceno. »Včasih tko« se tu in tam tudi v resnici zgodi izgubljen priložnost. Ljubiva za svet, odlična balada, pa Mesečina (takisto). Modern svet je v veliki meri zlagan, nezasluženo pa vendar prednost imajo taki, ki brez občutka izgube dostojanstva ali brez vsakršnega etičnega kodeksa ležejo na točno določeno mesto in se sprenevedajo. So res lahko »zmagovalci«? Žal res.

Po dveh urah nažiganj so za konec prišli na vrsto še velikodušni bisi (treh ali celo štirih komadov). Rade Japanci za nas, so z divjim ritmom razdrnali sceno (pa čeprav zdaj velja obratno – radimo mi za Japance).

Skratka, Demolišni za moje pojme pokrivajo dve skrajnosti; na eni strani brez dlake na jeziku nudijo surovo in skrajno jasno kritiko družbenega sistema – iskrenost je, vsaj zame, ena najbolj cenjenih pa obenem redkih lastnosti, ki žal z nadzvočno hitrostjo izginja iz obličja zemlje –, na drugi strani

foto: arhiv Menza pri koritu

pa presunljivo tenkočutne ljubezenske balade. Zmes saksofona, ujemajoča se ritem sekcija (bas-bobni), super kitara in seveda nezamenljiv glas. Kaj naj rečem drugega, razen da smo divjali in uživali.

Naj za konec dodam, česar javno še nismo izpostavili. Fantje so namreč pro bono nastopili na letošnjem 1. brezdomskem festivalu v tovarni Rog. Na tem mestu se jim iskreno zahvaljujemo za lepo gesto in socialni čut! Nekateri – tako pač velja zanje – to počnejo iz srca, nekateri pa – žal – marsikdaj le za promocijo.

MG

foto: osebni arhiv

Izza rešetk:

Zuzanna G. Kraskova

VPLIV URJENJA PSOV NA REHABILITACIJO ZAPORNIKOV

Raziskave iz tujine kažejo, da ima pes, poleg tega, da je človekov zvesti spremljevalec tudi izjemno pozitivne učinke na psihično in fizično zdravje ljudi, konkretno, zapornikov; obsojencu krepi občutek odgovornosti in skrbi, saj tisti z daljšo zaporno kaznijo te občutke nujno potrebujejo. Obsojenec, ki dnevno skrbi za dobro kondicijo živali hkrati omogoča dobro počutje tudi sebi. Poleg tega pa krepi tudi občutja na višji ravni; ljubezen, pripadnost, prijateljstvo, sodelovanje itn. Psi so od nekdaj človekovi zvesti spremljevalci, pomagajo okrepiti zdravje, pospešujejo okrevanje bolnih, celo naznanjajo zgodnji razvoj bolezni, kot je rak, sladkorna bolezen, epilepsija ipd. (L. Wels, 2007). V zavodih za prestajanje kazni zapora (ZPKZ) pa z urjenjem psov za osebe s posebnimi potrebami urjenje psov služi tudi kot terapevtski vidik duševnega okrevanja obsojenca, saj je tovrstno urjenje zahtevna in odgovorna naloga, ki zahteva od obsojenca posebno vztrajnost in sistematično delo. Tuji primeri dobre prakse pričajo o tem, da se veliko število nekdaj človekovi zvesti spremljevalci, pomagajo okrepiti zdravje, pospešujejo okrevanje bolnih, celo naznanjajo zgodnji razvoj bolezni, kot je rak, sladkorna bolezen, epilepsija ipd. (L. Wels, 2007). V zavodih za prestajanje kazni zapora (ZPKZ) pa z urjenjem psov za osebe s posebnimi potrebami urjenje psov služi tudi kot terapevtski vidik duševnega okrevanja obsojenca, saj je tovrstno urjenje zahtevna in odgovorna naloga, ki zahteva od obsojenca posebno vztrajnost in sistematično delo. Tuji primeri dobre prakse pričajo o tem, da se veliko število nekdaj človekovi zvesti spremljevalci, pomagajo okrepiti zdravje, pospešujejo okrevanje bolnih, celo naznanjajo zgodnji razvoj bolezni, kot je rak, sladkorna bolezen, epilepsija ipd. (L. Wels, 2007). V zavodih za prestajanje kazni zapora (ZPKZ) pa z urjenjem psov za osebe s posebnimi potrebami urjenje psov služi tudi kot terapevtski vidik duševnega okrevanja obsojenca, saj je tovrstno urjenje zahtevna in odgovorna naloga, ki zahteva od obsojenca posebno vztrajnost in sistematično delo. Tuji primeri dobre prakse pričajo o tem, da se veliko število nekdaj človekovi zvesti spremljevalci, pomagajo okrepiti zdravje, pospešujejo okrevanje bolnih, celo naznanjajo zgodnji razvoj bolezni, kot je rak, sladkorna bolezen, epilepsija ipd. (L. Wels, 2007).

Tjaša Žurga Zabkar

je, da so obsojenci ob prestajanju zaporne kazni tesnobni, na kar vpliva omejenost življenjskega prostora in gibanja, obremenjenost s storjenim kaznivim dejanjem, predvsem pa soočanje z občutki krivde zaradi storjenega zločina. Pes, kot zvesti spremljevalec, z brezpogojno ljubeznijo in pripadnostjo na poseben, svojstven način obsojencu nudi sprejemanje sebe in dejanja, ki ga je storil. Kužki imajo poseben čut in to naredijo na poseben način. Na višji ravni. Imajo lastnost, ki jo človek, žal, ni in nikoli ne bo sposoben zares ponotranjiti. Niti dojeti ne.

»Eho« iz totega konca:

Boštjan Cvetič

DESETA OBLETNICA

foto: osebni arhiv

Obletnice v dejavnostih oziroma programih, ki so kakor koli vezani s socialo ali humanitarnostjo, imajo v veliki meri vedno na nek način dva nasprotujoča si pomena. Po eni strani je to znak, da se je nekaj dobro udejanjilo, prišlo v praksi, po drugi strani pa je to tudi jasen pokazatelj, morda celo svarilo, da ni v redu, da je sploh prišlo do te ali kakšne druge tovrstne obletnice, predvsem v mojem pragmatičnem vizionarsko naravnem filozofskem kontekstu, ki še vedno, zavedam se da utopistično, a vendarle pravi: »Vsi enakopravni, vsi siti ...«

Kakor koli, obletnica je tudi in predvsem za to, da se jo ustrezno obeleži in ovrednoti, saj je za nami del prehojene poti, vse prej kot lahke. Mnogokrat zelo težke z izrazito goratimi izkušnjami oz. posledičnimi amplitudami ter žal tudi številnimi poleni pod nogami. Še posebej mi je v tem kontekstu nerazumljivo, ko je govora o »ne bodi jih treba« polenih, ki smo jih bili deležni predvsem v začetnih obdobjih. Takrat je prišlo do prav paradoksalnih situacij, ko nam je marsikdo (tudi v tujini) priznaval našo ustanovitve in delovanje ambulate kot primer dobre poslovne prakse, a so kljub temu mnogokateri, seveda iz domačih logov in lobijev »udrihali« po njej in po nas s številnimi zares čudnimi, mnogokrat kar kvaziargumenti. Kljub temu smo vztrajali zaradi vseh tistih »majhnih« ljudi, uporabnikov, pacientov, ki so dnevno trkali in odpirali vrata naše ambulate, a iskreno povedano smo se tudi sami, predvsem jaz sam, mnogokrat spraševal, če je tovrstna »glava na tnalu« nujno potrebna ... A kaj čemo, dobrot je mnogokrat sirota, pa pustimo to! ... in tako je ta kratkoročno zastavljen projekt, za katerega smo snovalci menili, da bo po kakšnem letu, morda največ dveh, postal nepotreben in odvečen, saj se bodo do takrat stanje uredilo, stabiliziralo, a naziranje je bilo žal napačno.

Tako smo pred kratkim obeležili deseto obletnico te naše »sui generis« ambulate skupaj s številnimi gosti, prav vsemi, ki so bili v obdobju bodisi ustanovitve bodisi samega delovanja poseben ter pomemben gradnik in deležnik ter brez njih ne bi bili niti slučajno tu, kjer smo danes.

Še posebej smo bili veseli, da se je našemu vabilu odzvala in imela na obeležitvi s tiskovno konferenco svečani nagovor varuhinja človekovih pravic ga. Vlasta Nussdorfer, kar je prav posebno priznanje. To v prvi vrsti pritiče vsem prostovoljcem zdravnikom za opravljeno desetletno delo, pa tudi vsemu ostalemu strokovnemu in podpornemu osebju, ki združuje svoje moči in znanje v ambulanti. Čas, ki smo si ga odmerili in načrtali ob tej obeležitvi, je izrazilo »odletel«, saj so prav vsi gostje z nekaj mislimi in spomini zaokrožali pretečeno obdobje ambulate skozi lastne oči, od podžupana Mestne občine Maribor mag. Zdravka Luketiča, g. Damijana Jagodica z Ministrstva za zdravje RS, ge. Brede Oman iz (FIHA) Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, dr. Aleksandra Dopliharja iz ljubljanske PRO BONO ambulate, g. Alojza Kovačiča iz Območnega združenja Rdečega križa Maribor, g. Vilka Kolbla iz Socialne zbornice Slovenije, ge. Lilijane Zorko MOM – Oddelek družbenih dejavnosti, g. Imreta Jerebica, generalnega tajnika Slovenske karitas, in mag. Majde Kralj iz Academie.

Prav tako je bil v kontekstu ambulate predstavljen in pripravljen simboličen Zbornik z analizo zaobseženega zdravstvenega stanja socialno marginaliziranih oseb za zadnje petletno obdobje (pacienti v ambulanti), kot tudi s številnimi prispevki vseh tistih, ki so tako in drugače pripomogli, da ambulanta sleherni delovni dan v tednu odpira svoja vrata in ponuja zdravstveno in socialno varstveno pomoč.

foto: arhiv Nadškofijske Karitas

Ob tej priložnosti je prav, da se spomnimo vseh vodij naše ambulate, in sicer so to: Aleksander Doplihar, dr. med. (2005–2007), Ratomir Randelović, dr. med. (2008–2011), asist. Dejan Kupnik, dr. med. (2012–2014) in sedaj asist. Ninna Kozorog, dr. med. (2015). Spomnimo se še članov medicinskega sveta ambulate, ki so: prim. asist. Saša Čelan, dr. med. in prim. Dušan Flisar, dr. med. in prim. Vojko Kanič.

Pomembni mejniki, ki so nekako vodili k ustanovitvi ambulate, so bili postavljeni že v letu 2001, ko je bila ustanovljena Delovna skupina za brezdomstvo za področje mesta Maribor, ter leta 2002 v slovenskem merilu Koordinacija za brezdomska vprašanja v Sloveniji, kjer je bila jasno izkazana potreba po tovrstni ambulanti, ki se je posledično udejanjila v letu 2005.

V prvih letih smo veliko pozornosti namenili med drugim tudi pridobivanju diagnostičnih aparatov, v zadnjem petletnem obdobju pa izboljšanju celostne infrastrukture ambulate, implementaciji zobozdravstvene ambulate ter razširitvi delovnega časa ambulate. Sama ambulanta je ob širokem strokovnem kadru zdravnikov različnih specialnosti in zobozdravnikov (skupaj jih je vseh trenutno 42) sedaj tudi diagnostično ustrezno opremljena, in sicer z UZ (abdomen), EKG-aparatom, diagnostičnim laboratorijem za kri in urin, PSA, defibrilatorjem in ne nazadnje tudi z diagnostiko, vezano na okulistiko in zobozdravstvene storitve.

Kaj zapisati ob koncu?

Zahvala gre vsem in vsakemu posebej, ki je v tem desetletnem obdobju doprinesel ter dodal svoj talent, svoj dar ali kar koli drugega v skupni mozaik storitev in samega dela ter ustroja ambulate, ob čemer levji delež nosijo na eni strani zdravniki prostovoljci, na drugi strani pa ne smemo pozabiti na vse sofinancerje, ki so v letih obstoja prepoznali ambulanto kot kredibilnega partnerja, ter tudi na vse ostale mecene, sponzorje, donatorje in darovalce.

Na človeški ravni pa je morda najboljše našo ambulantno dejavnost, če lahko temu tako rečem, v prej omenjenem Zborniku opisal prim. Vojko Kanič v naslednjem citatu, in sicer:

»Sedaj vem, da ambulanta, kot je ta, potrebuje predvsem Človeka, kar pa lahko da vsak, ki to želi. In ugotoviš, da tudi sam ogromno pridobiš, postaneš manj zahteven, nekako ponižen v svojih zahtevah in srečen s tem, kar imaš. Mogoče je to eden od načinov, da se približaš temu, da bi postal Človek.«

Še enkrat iskrena hvala vsem!

MILOŠEV FOTOGRAFSKI KOTIČEK

NOVINARJI NE KLEČIJO

Shod pod imenom »Novinarji ne klečijo – predsednik vlade, držite obljubo« se je odvil v ponedeljek v Beogradu pred Vlado Srbije, v Novem Sadu na Trgu svobode, v Nišu pred Narodnim gledališčem, v Kragujevcu na Trgu pri krstu in v Vranju pred mestno skupščino.

foto: Miloš Stosić

foto: Miloš Stosić

foto: Miloš Stosić

GIACOMOV FOTO - KOTIČEK

Giacomo Doni je rojen v Firencah leta 1980, po izobrazbi grafični oblikovalec. V okviru študija se je prvič srečal s fotografijo. Pretežno ga zanimajo prostori, ki so obstali v času, prazni in molčeči, pa vendar ohranjajo poseben in tudi pomemben spomin.

Giacomovo zanimanje je osredotočeno na predstavitev psihiatričnih bolnišnic v Italiji. Zahvaljujoč Francu Basaglii in Zakonu 180 je Italija edina država na svetu, ki nima psihiatričnih ustanov. S svojim fotografskim delom želi Giacomo

foto: Giacomo Doni

027
KRALJI
ULICE

foto: Giacomo Doni

te prostore ohraniti žive, preden jih načne zob časa in vandalizma. V zadnjih letih je dokumentiral 14 tovrstnih ustanov, poleg foto materiala zbira tudi zgodbe in pričevanja ljudi, ki jih objavlja na blogu www.giacomodoni.com. Prepričan je, da so velikega zgodovinskega in kulturnega pomena.

foto: Giacomo Doni

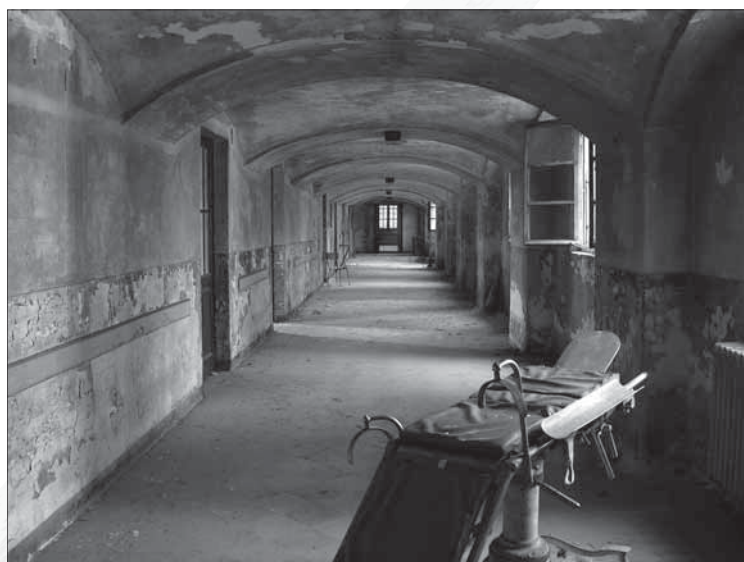

foto: Giacomo Doni

BREZPLAČNE PRIREDITVE

Razstave, predavanja

KAJ: 8. 2. - SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

KJE: Mestni muzej Ljubljana, Gosposka 15, LJ
10.00 Lutkovna predstava za družine Ambrož in Ambrozija
16.00 Vodno potovanje in Povodni mož. Plesno-gibalni predstavi v okviru razstave Voda

10.00–18.00 Voda, razstava
10.00–18.00 Voda v rimski Emoni, razstava
10.00–18.00 Ljubljana, zelena prestolnica Evrope, razstava
10.00–18.00 Tekstilna interpretacija portreta Primičeve Julije, razstava
10.00–18.00 Fabianijeva dediščina v Ljubljani, razstava
10.00–18.00 VseVODOved, otroški vodnik po razstavi VODA
10.00–18.00 Obrazi Ljubljane, stalna razstava

KAJ: Predstavitev argentinskega tanga - Dana Popović in Darko Popović
KJE: Knjižnica Otona Župančiča, Kersnikova 2, 3. nadstropje, LJ
KDAJ: 1.2. ob 18.00

KAJ: Potopisno predavaje - Kostarika, vulkanska divjina, obdana z oceanoma, predava Andreja Avberšek
KJE: Knjižnica dr. France Škerl, Vojkova cesta 87a, pravljična soba, LJ
KDAJ: 2. 2. ob 18.00

KAJ: Zvonko Čoh, pregledna razstava Capriccio – Vse, kar vidim, počekam
KJE: Mestna galerija Ljubljana, Mestni trg 5, LJ
KDAJ: od 4. 12. 2015 do 8. 2. 2016

KAJ: Ivan Kožarić, pregledna razstava
KJE: Mestna galerija Ljubljana, Mestni trg 5, LJ
KDAJ: od 23. 2. do 10. 4. 2016

KAJ: ALUO LXX. Preteklost, sedanjost, prihodnost
KJE: Galerija Jakopič, Slovenska c. 9, LJ
KDAJ: od 19. 1. do 24. 4. 2016

KAJ: Istvan Išt Huzjan, samostojna razstava
KJE: Kulturni center Tobačna 001, Tobačna ulica 1, LJ
KDAJ: od 11. 2. do 18. 3. 2016

KAJ: Razstava V prostor: Lea Culetto, Blažka Križan in Nika Vučko
KJE: Bežigrajska galerija 1, Dunajska 31, LJ
KDAJ: od 13. 1. 2016 do 9. 2. 2016

KAJ: Zora Plešnar, Fotografije 1970 – 2012
KJE: Bežigrajska galerija 2, Vodovodna 3, LJ
KDAJ: od 6. 1. do 23. 2. 2016

KAJ: A.V.A. »Apprentice/Master«
KJE: Galerija Vžigalica, Trg francoske revolucije 7, LJ
KDAJ: od 4. 2. do 6. 3. 2016

Literarni večeri, predstavitev knjig

KAJ: Literarno - pogovorni večer V KOŽI besede in ZAVESTI – Anton Komar
KJE: Knjižnica Otona Župančiča, Kersnikova 2, 3. nadstropje, LJ
KDAJ: 9. 2. ob 18.00

Janez Kompare

KAJ: Haiku literarni večer
KJE: Trubarjeva hiša literature, Stritarjeva 7, LJ
KDAJ: 22. 2. ob 18.00

KAJ: Knjiga spregovori z dr. Iztokom Osojnikom
KJE: Knjižnica Prežihov Voranc, Tržaška 47a, LJ
KDAJ: 23.2. ob 18.00

Razno

KAJ: Nezapisano - Taja Zuccato (pogovorni večer TV voditeljice in novinarki z raperjem Zlatkom)
KJE: Knjižnica Prežihov Voranc, Tržaška 47a, LJ
KDAJ: 16. 2. ob 18.00

KAJ: Kitarski večer (nastop študentov Akademije za glasbo)
KJE: Knjižnica Bežigrad, Einspielerjeva 1, dvorana, LJ
KDAJ: 25. 2. ob 19.00

KAJ: monodrama Rezervat
KJE: Kreation, Dijaški dom Ivana Cankarja, Poljanska 26, LJ
KDAJ: 25. 2. ob 20.00

Prireditelji, vabljeni k objavljanju svojih brezplačnih prireditev!
Pišite nam na e-naslov: urednistvo@kraljiulice.org.

ZGODBA O ..., 30. DEL

Leta 1994 se odpre srednja komercialna šola in šola za geodezijo, vse to v centru Santa Marinella. Le zakaj se ne bi odvisniki izobraževali kot vsi normalni ljudje? Pa vendar je bil to center, ki smo se ga vsi nekako bali. Tu je bila tudi »šola« za odgovorne v centrih. Ni bila lahka, pa saj tudi življenje ni. Kdor jo je dal skozi, je opravil pol poti. Tu je potekalo zanimivo vsakodnevno druženje med odvisniki in

neodvisniki. S tem centrom je don Pierino ponovno pokazal vso veličino svojega delovanja in potencial svojega napora v smislu, kako iz ožigosanih narediti prave ljudi. Ga je to ustavilo? Ne. Pot ga je vodila naprej, saj mu je vsaka zmaga dala nov zagon za nadaljnje delo.

Taubi

SMS-KOMENTARNICA: 030 323 306

DRAGE BRALKE IN BRALCI, KER VEMO, DA VČASIH KAKŠNO MNENJE ZBEŽI Z OBZORJA, ŠE PREDEN PRIDEMO DO SVINČNIKA IN PAPIRJA OZIROMA STOLA PRED EKRANOM V VIRTUALNI SVET, IN KER JE MOBILNI TELEFON VEČINOMA NAŠ TESNEJŠI SODELAVEC, SMO ODPRLI SMS-KOMENTARNICO. V NJEJ OBJAVLJAMO VAŠE POHVALE, PRIPOMBE, PREDLOGE IN VTISE. V OBLIKI SMS-SPOROČIL JIH OB VSAKRŠNI URI LAHKO POŠLJETE NA TELEFONSKO ŠTEVILKO 030 323 306. VABLJENI K SODELOVANJU!

30. 11.>> Kot običajno sem tudi tokrat kupila Kralje. A vedno najprej preverim, ali ima prodajalec priponko. Tokrat je bil to prodajalec št. 83 (Danilo Šorli – op. uredništva), ki ni prav nič vsiljiv, je prijazen in hudomušen. A. P.

10. 12.>> Danes sem kupila Kralje samo zaradi gospoda 584 (Pero Djošan – op. uredništva), ker je ostal kljub prvi zavrnitvi vljuden, skratka želim mu vse najlepše. Damjana

10. 12.>> Iskrica v očeh, pri prodajalcu številka 55 (Petr Bolješek – op. uredništva), ti polepša dan. Oprosti, ker te imenujem s številko, saj imena ne vem. Ne vem točno, kaj je na tem gospodu, ampak zaradi tebe sem se počutil vesel. Tako odkritosrčno, kakor si mi zaželel lep dan ti, že dolgo nisem slišal. Lep pozdrav, Peter

10. 12.>> Zelo prijazen prodajalec v MB Qulandiji. Žal ne poznam imena. Vsem želim lepe praznike. Sabina

10. 12.>> N. 83 (Danilo Šorli – op. uredništva). Po dveh besedah je vedel, da sem Štajerka, ki gre v hribe. Smeh. Car :-). Takšne pozitivne ljudi rabimo, da preživimo naporen vsakdanjik. Hvala ti :-).

10. 12.>> Zdravo. Midva bi pohvalila prodajalca št. 58 (Andrijan Drenovec – op. uredništva). Je prijazen, nasmejan in nevsiljiv. Želiva mu srečo! Aleš in Alenka

11. 12.>> Vsa pohvala. Vaša revija je edina revija z dušo. Vaši prodajalci nas spomnijo, da se za trenutek lahko ustaviš v tem teku življenja brez sočutja do ljudi. Vedno se nasmejete s tako toplino in ljubeznijo in oddajate posebno iskrico v očeh. Kljub temu da ste je bili morda vi oropani. Zame ste vi pravi kralji. En topel objem! Sanela

11. 12.>> Št. 58 (Andrijan Drenovec – op. uredništva) je en najbolj prijaznih in skuliranih prodajalcev. Želim mu vse dobro v življenju.

11. 12.>> Rad bi pohvalil prodajalca Kraljev pred Hoferjem na Brdu št. 458 (Ljubiša Šordžan – op. uredništva). Vedno je prijazen, zgovoren in nevsiljiv in sva postala že skoraj prijatelja. Peter

13. 12.>> Zadnjič sem pri Mercatorju za RTV v Ljubljani parkirala in s prijaznim prodajalcem sva izmenjala bankovec za parkirnino. Hvala za prijaznost, nasmeh in zanimivo branje. Vesna

14. 12.>> Spoštovani! Kdaj pa kdaj me pot zanese v Ljubljano in od vsega sem najbolj vesela, ko mi kralji, kaj kralji, carji ulice ponudijo svoj časopis. Decembrska številka mi je polepšala predpraznične dni in me odvrnila od nakupovalnih središč. Pod božičnim drevescem bodo moje drage letos pričakala pisma z iskrenimi mislimi in napotki za življenje. Trudila se bom, da bodo naši navidezni prijatelji (TV, FB, MOBI ...) bolj zapostavljeni in bom na plano potegnila stare družabne igre, na katerih se je nabralo že kar nekaj plasti prahu. Razmišljam, da povabim stare prijatelje na karte, to smo včasih počeli na najdaljšo noč v letu, v ozadju pa poslušali glasbo, predvsem pa smo se veliko pogovarjali in peli. No, zdaj so novi časi, malo nostalgije pa ne škodi, a ne.

Pohvale prodajalcu št. 58 (Andrijan Drenovec – op. uredništva), želim mu vse dobro v letu 2016, naj ga spremlja ljubezen, ljubezen premika gore in da človeku krila, da se dvigne ...

Vse lepo in dobro tudi celotni ekipi KRALJI ULICE! Simona

16. 12.>> Zelo rada berem članke, ki jih objavljate. Vesela sem, ker je Kralje ulice možno kupiti tudi v Kopru. Hvala, prodajalec 31 (Danilo Mavko – op. uredništva). :-) LP, Katja

20. 12.>> V času, ko v trgovinah vlada kaos in se pulimo za znižana darila, ki jih bomo podarili najbližjim, stoji pred trgovino prodajalec Kraljev ulice. Dovolj je bilo, da sem ga tako mirnega zagledala, upočasnila korak in se zamislila nad svojim obnašanjem in obnašanjem ostalih, ki nakupujejo, kot da jim je zadnje in kot da bil konec sveta, če ne kupimo vsaj neke malenkosti. Hvala za opomin, da nosimo božič v srcu in ne zavij v celofan. Nuša

23. 12.>> Vse pohvale prodajalcu št. 560 (Dejan Turk – op. uredništva), ki dela pred trgovino Hofer (zraven City Parka). Kar nekaj nas je, tako v službi kot družini, ki večkrat poklepeta z njim! Za vsakega ima dobro besedo, kar tako naprej in veliko dobrega v letu 2016! Saša

25. 12.>> Prodajalec Kraljev št. 58 (Andrijan Drenovec – op. uredništva) je zelo prijazen in dobrovoljen! Kupila sem prvič in vem, da ne zadnjič, veselim se branja! LP in lepe (tople) praznike, Špela

27. 12.>> Prodajalec 442 (Selim Beganović – op. uredništva) je prijazen, nasmejan in radodaren z željami prazničnega voščila. Hvala! Vse dobro kraljem in kraljicam. Sabina

28. 12.>> Rad bi pohvalil prodajalca št. 440 (Ibrahim Aličehajić – op. uredništva), ki ga srečujem pred Hoferjem na Viču. Vedno je zelo prijazen in nevsiljiv. Želim mu, da bi v letu, ki prihaja, srečal kako dobro priložnost za povratek z ulice v stalni dom. Andrej O.

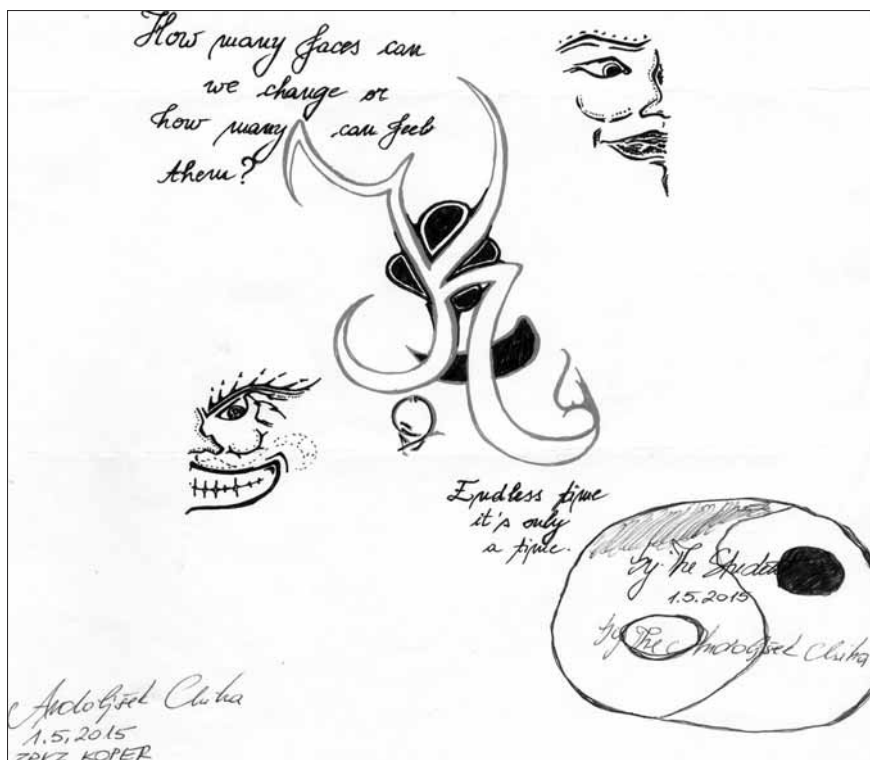
04. 01.>> Hvala za lepe in zanimive misli. V tem pokvarjenem sistemu, ki smo ga naredili in ga podpira zaenkrat še večina. Kjer so ljudje edina bitja na tem planetu, ki morajo plačati zato, da lahko živijo. Ko bi se nas več zbudilo in spoznalo resnico, kdo smo in da ne rabimo bit sužnji sistema, ki koristi le 1 %.

04. 01.>> Hvala, ker obstajate. Vsekakor eden boljših projektov pri nas, ki me navdaja s tolažbo, da se okoli mene še ohranja solidarnost. Redna kupka in donatorka, obiskovalka Stare robe, nove rabe, občasna obiskovalka vaših delavnic in dogodkov. Vsa pohvala Bojanu in ekipi ter skoraj vedno prijaznim kraljem in kraljicam. LP, Zala

04. 01.>> Pohvale in zahvale gospodu s št. 341 (Boris Maraš – op. uredništva), ker mi je resnično polepšal jutro :-).

04. 01.>> Prodajalca KU pred Mercatorjem v Kosezah (št. 503 – Drago Štrbac – op. uredništva) si lahko vzamemo za zgled prijaznosti: pozdravi vsakogar, ki gre mimo, popazi na živali, ko gredo lastniki v trgovino, odpelje prazne nakupovalne vozičke s parkirišča v trgovino in se vedno NASMEHNE. Hvala vam, človek s širino in toplino. Magda

06. 01.>> Prodajalec št. 560 (Dejan Turk – op. uredništva), s toplim in prijaznim nasmehom si mi polepšal večer. Lep pozdrav in prisrčen hvala. Kris

MAGIČNI LIK

pripravil: Gregor B. Hann

Vodoravno in navpično:

- (1) Mesto in pristanišče na severu Nemčije,
- (2) nemško žensko ime,
- (3) bosansko moško ime,
- (4) zagrebska tovarna sladoleda in drugih izdelkov.

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

Šala

Pijani voznik

Med cik-cak vožnjo od gostilne do doma Poldeta ustavi policaj.
»Gospod, vi ste pa pijani!«
»Gospod policaj, vi ste pa novi!«

Helena Koren

Angelčki

»Mami, a angelčki letijo?«
»Ja, sinko.«
»A naša Nežka tud' leti?«
»Ne, Nežka je naša služkinja.«
»Očka ji je pa danes zjutraj rekel, da je njegov angelček.«
»Oho, zdaj pa bo letela!«

Helena Koren

MAGIČNI LIK

pripravila: Helena Koren

Vodoravno in navpično:

- (1) Zdravju škodljiva kemična snov,
- (2) trolejbus - pogovorno,
- (3) ime preminulega pevca Gibb,
- (4) cesta, avenija,
- (5) kratica za Pan American (potniška letalska družba v ZDA, ustanovljena l. 1927).

	1	2	3	4	5
1					
2					
3					
4					
5					

Aforizem

SEDAJ SEM LAHKO NEUMEN,
SAJ IMAM PAMETNI TELEFON.

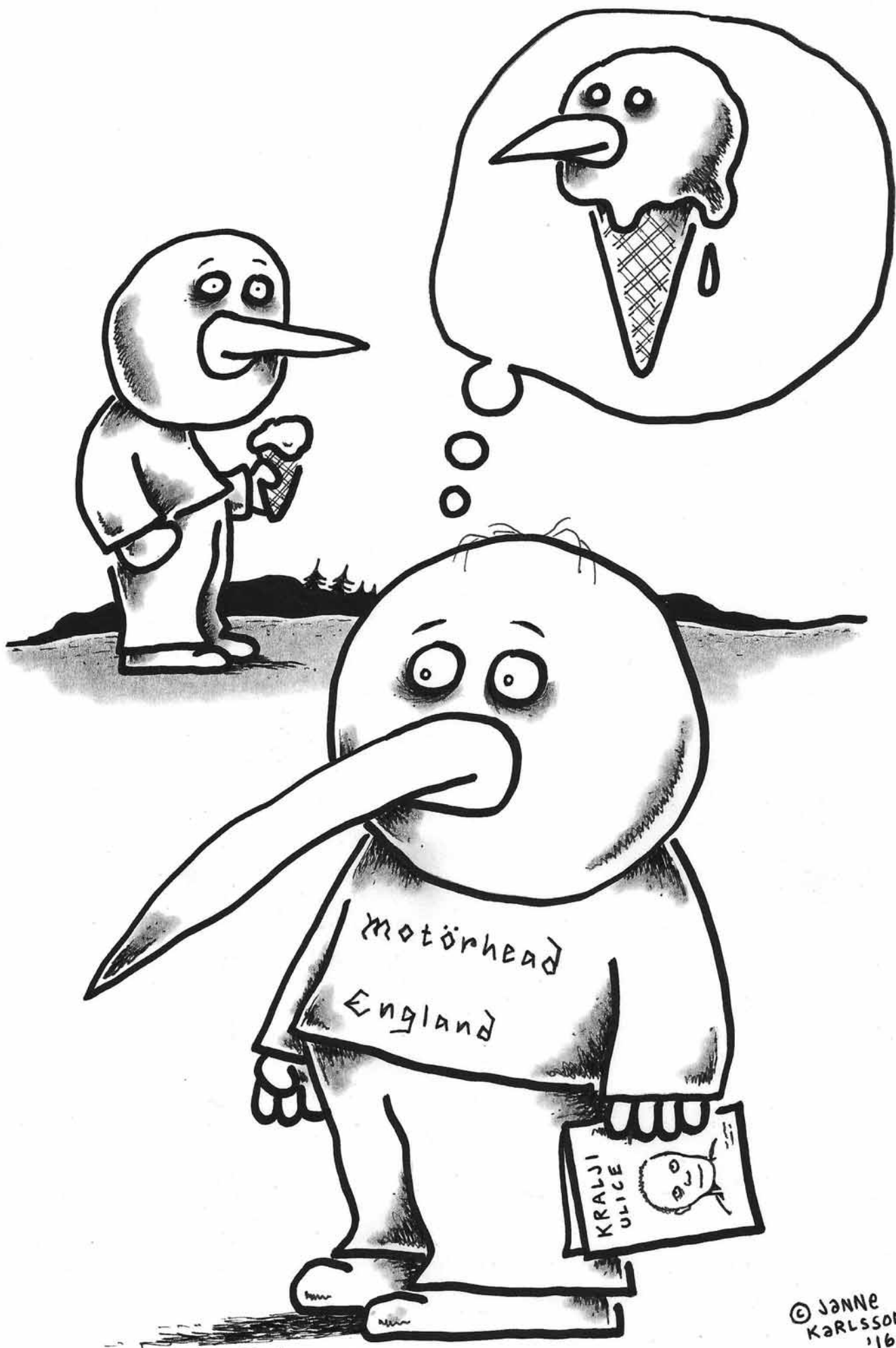
Gregor B. Hann

POZOR - NAGRADNA IGRA

Pravilno izpolnjena magična lika pošljite na naslov: Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana - in se potegujte za zabavne nagrade: knjigo Franja Frančiča Meseno spoznanje, DVD-trojček ter zgoščenko Ulične žvrgoljivosti Kraljev ulice.

Iskrene čestitke nagrajencem prejšnje pravilno rešene nagradne uganke, ki so: Graziano Sluga iz Dobrunj, družina Bizjak iz Mengeša, Biba Jagodič, Jolanda Pevec in Silva Turšič iz Ljubljane, Tatjana Kozel iz Maribora, Andreja Kuder iz Zagorja ob Savi ter Bernard Žorž iz Kopra.

DEJAN IN JELKA

S pozitivno se največ doseže.